สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

BETTER REGULATION
FOR BETTER LIFE

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

ฉบับอ้างอิง

จัดทำโดย

กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๖๘

คำนำ

“พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ฉบับอ้างอิง” นี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นในโอกาสครบรอบ ๒ ปีการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอตัวบทกฎหมายที่มีคำอธิบายโดยย่อของแต่ละมาตรา พร้อมอธิบายถึงกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องเพื่อความสะดวกในการใช้งานและการทำความเข้าใจ นอกจากนี้ ผู้จัดทำยังได้อ้างอิงความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยประกอบการอธิบายในแต่ละมาตรา เพื่อให้เข้าใจถึงแนวทางการตีความบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องและเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป ทั้งนี้ เนื้อหาบางส่วนของเอกสารฉบับนี้ได้รวบรวมมาจากเอกสาร “คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕” ซึ่งจัดทำโดยนางสาวธำรงลักษณ์ ลาพินี กรรมการร่างกฎหมายประจำ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และเอกสาร “ถาม – ตอบปัญหา พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕” ฉบับปรับปรุงเดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ซึ่งจัดทำโดยกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้สนใจศึกษากฎหมาย และประชาชนทั่วไป

กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๖๘

สารบัญ

มาตรา ๑ ชื่อพระราชบัญญัติ....๑
มาตรา ๒ วันใช้บังคับ....๑
มาตรา ๓ บทนิยาม....๑
มาตรา ๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย....๒
หมวด ๑ บททั่วไป....๓
มาตรา ๕ ความเป็นกฎหมายกลาง....๓
มาตรา ๖ การแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร....๖
มาตรา ๗ ผลของการกระทำความผิดทางพินัย....๙
มาตรา ๘ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการกระทำความผิดทางพินัย....๑๐
มาตรา ๙ หลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย....๑๑
มาตรา ๑๐ การลด/งดเว้นค่าปรับเป็นพินัย/การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์....๑๔
มาตรา ๑๑ อายุความการปรับเป็นพินัย....๑๖
มาตรา ๑๒ อายุความการบังคับคดี....๑๘
มาตรา ๑๓ การจัดทำรายงานและสรุปผลการปรับเป็นพินัย....๑๙
หมวด ๒ กระบวนการพิจารณาคดีความผิดทางพินัย....๒๑
มาตรา ๑๔ ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย....๒๑
มาตรา ๑๕ กรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท....๒๘
มาตรา ๑๖ กรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและอาญา....๒๙
มาตรา ๑๗ ความผิดทางพินัยหลายกรรม....๓๐
มาตรา ๑๘ ความผิดหลายกรรม บางกรรมเป็นความผิดทางพินัย บางกรรมเป็นความผิดทางอาญา....๓๒
มาตรา ๑๙ การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน....๓๒
มาตรา ๒๐ การออกคำสั่งปรับเป็นพินัย....๓๙
มาตรา ๒๑ รายละเอียดของคำสั่งปรับเป็นพินัย....๔๓
มาตรา ๒๒ วิธีดำเนินการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายเฉพาะ....๔๔
มาตรา ๒๓ การดำเนินการกรณีปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย....๔๘
มาตรา ๒๔ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพบความผิดทางพินัย....๔๙
มาตรา ๒๕ การพิจารณาปรับเป็นพินัยชั้นพนักงานอัยการ....๕๐
มาตรา ๒๖ พนักงานอัยการพบความผิดทางพินัยหรือความผิดอาญา....๕๒

มาตรา ๒๗ ผลของการชำระค่าปรับเป็นพินัย ๕๓
มาตรา ๒๘ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาและวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย ๕๔
มาตรา ๒๙ เขตอำนาจศาล ๕๗
มาตรา ๓๐ การบังคับตามคำพิพากษา ๕๘
มาตรา ๓๑ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย ๕๘
มาตรา ๓๒ การอุทธรณ์คำพิพากษา ๕๙
มาตรา ๓๓ เหตุยุติคดีความผิดเป็นพินัย ๖๐
มาตรา ๓๔ การห้ามบันทึกประวัติอาชญากรรม ๖๑
มาตรา ๓๕ การชำระค่าปรับผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ๖๑
มาตรา ๓๖ ค่าปรับเป็นพินัยต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ๖๒
บทเฉพาะกาล ๖๕
มาตรา ๓๗ การกำหนดเวลาออกอนุบัญญัติ ๖๕
มาตรา ๓๘ คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ๖๖
มาตรา ๓๙ การเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัย (บัญชี ๑) ๖๘
มาตรา ๔๐ การเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัย (บัญชี ๒) ๖๙
มาตรา ๔๑ ข้อยกเว้นการเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัย ๗๐
มาตรา ๔๒ การเปลี่ยนความผิดอาญาในข้อบัญญัติท้องถิ่น ๗๒
มาตรา ๔๓ การเปลี่ยนโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดทางพินัย (บัญชี ๓) ๗๕
มาตรา ๔๔ อายุความความผิดที่เปลี่ยนเป็นพินัย ๗๖
มาตรา ๔๕ การดำเนินคดีอาญาที่ค้างอยู่ขณะที่มีการเปลี่ยนความผิดเป็นพินัย ๗๖
มาตรา ๔๖ ผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอาญา ๗๘
มาตรา ๔๗ การลบประวัติอาชญากรรม ๗๙
มาตรา ๔๘ โทษปรับทางปกครอง ๘๐
ภาคผนวก ๘๑
บัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ..... ๘๑
บัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ..... ๘๗
บัญชี ๓ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ..... ๘๘
กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ..... ๘๙

กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ .....๙๓
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ .....๙๔
ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖.....๑๐๔
ฐานข้อมูลกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ๑๐๗

มาตรา ๑ ชื่อพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕”

การกำหนดชื่อพระราชบัญญัติโดยใช้คำว่า “ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย” เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วย ๒ หลักการ ได้แก่ การปรับเป็นพินัย และการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวและความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายบางฉบับเป็นความผิดทางพินัยซึ่งต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา ๒ วันใช้บังคับ

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ จึงมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ สำหรับเหตุผลที่กำหนดให้บทบัญญัติมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้ผู้มีหน้าที่และอำนาจในการออกกฎหมายลำดับรองสามารถดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองในส่วนที่ตนรับผิดชอบให้เสร็จก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถดำเนินการยกร่างกฎหมายเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติและประกาศกฎหมายลำดับรองในราชกิจจานุเบกษาได้ก่อนวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับได้ แต่การประกาศใช้บังคับกฎหมายลำดับรองต้องกำหนดวันใช้บังคับพร้อมกับหรือหลังจากวันที่พระราชบัญญัติฯ มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓ บทนิยาม

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ปรับเป็นพินัย” หมายความว่า สั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินที่กฎหมายกำหนด

“ความผิดทางพินัย” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นบัญญัติให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙/ตอนที่ ๖๖ ก/หน้า ๒๒/๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔

บทนิยามคำว่า “ปรับเป็นพินัย”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายคำว่า “พินัย” หมายถึง “เงินค่าปรับที่จ่ายให้ทางราชการ” แต่คำว่า “ปรับเป็นพินัย” ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นคำที่มีความหมายเฉพาะหมายถึง กระบวนการในการพิจารณาว่าผู้ต้องหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ตลอดจนการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เหมาะสมกับผลของการกระทำความผิด ประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด และสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ซึ่งต้องไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ การปรับเป็นพินัยไม่ใช่โทษทางอาญา และไม่ใช่การกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

บทนิยามคำว่า “ความผิดทางพินัย”

การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดที่จะเป็นความผิดทางพินัยและต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย จะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย

บทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

บรรดาบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการควบคุมหรือกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย จะมีทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของคณะกรรมการหรือสภาวิชาชีพ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น เช่น เจ้าท่าตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร การกำหนดบทนิยามนี้จึงกำหนดให้บุคคลดังกล่าวทั้งหมดมีอำนาจในการปรับเป็นพินัยได้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายรวดเร็วและทั่วถึง ไม่กระจุกตัวอยู่ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ใดจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยจะต้องเป็นผู้ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย หรือหากกฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้จะต้องเป็นผู้ซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

โดยที่พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายกลางในการปรับเป็นพินัยซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานตามที่มีกฎหมายกำหนดความผิดเป็นพินัย จึงกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย

หมวด ๑ บททั่วไป

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๕ ความเป็นกฎหมายกลาง

มาตรา ๕ การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษอาญา

การกำหนดให้การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวงให้ดำเนินการตามกฎหมายนี้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์ในทางสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติเพื่อใช้ในการพิจารณาและกำหนดค่าปรับสำหรับความผิดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ทำนองเดียวกับประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดหลักเกณฑ์ในทางสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติเพื่อใช้ในการพิจารณาและกำหนดโทษอาญา

การกำหนดไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมายที่อาจจะมีขึ้นได้ว่าการพิจารณาและการออกคำสั่งปรับของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือเป็นการออกคำสั่งทางปกครองซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)[๒] แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ส่วนการกำหนดให้ไม่เป็นโทษอาญานั้นเพื่อแสดงให้เห็นว่า แม้ค่าปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นการชำระเงินในทำนองเดียวกับโทษปรับสถานเดียวของโทษอาญา แต่การชำระเงินค่าปรับเป็นพินัยเป็นมาตรการทางกฎหมายในการป้องปรามการกระทำผิดกฎหมายที่ไม่ใช่โทษอาญา

---

[๒]มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

ดังนั้น ผลของการกระทำความผิดทางพินัยจึงมีเพียงการต้องชำระเงินค่าปรับเท่านั้น ไม่มีการจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับ ตลอดจนไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรมดังเช่นกรณีที่เป็นโทษอาญา เพื่อให้สอดคล้องและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖/๒๕๖๖

ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง การดำเนินการปรับเป็นพินัย หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ รวมทั้งกฎกระทรวงและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าว หลักเกณฑ์เดิมที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเปรียบเทียบปรับทางอาญาไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๔๐/๒๕๖๖

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มีเจตนารมณ์ให้มีการเปลี่ยนโทษอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวและโทษปรับทางปกครองของกฎหมายตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา อันเป็นการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษทางอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญาโดยกำหนดวิธีการเป็นการเฉพาะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จึงมีเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญาและไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัว

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖

เมื่อความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยแล้ว และมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดว่า การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษอาญา ดังนั้น ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยออกคำสั่งปรับเป็นพินัยและผู้กระทำความผิดโต้แย้งหรือไม่ยินยอมชำระค่าปรับตามระยะเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานจราจรซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ต้องส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามที่มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้บัญญัติไว้ โดยไม่จำต้องส่งสำนวนไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนและเปรียบเทียบหรือว่ากล่าวตักเตือนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามที่มาตรา ๑๔๕[๓] แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ บัญญัติไว้อีก

---

[๓]มาตรา ๑๔๕ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกจากความผิดที่กำหนดโทษไว้ในมาตรา ๑๕๓/๑ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๗/๑ มาตรา ๑๕๘/๑ มาตรา ๑๕๙ มาตรา ๑๖๐ มาตรา ๑๖๐ ทวิ และมาตรา ๑๖๐ ตรี ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจเปรียบเทียบหรือว่ากล่าวตักเตือนได้

อย่างไรก็ดี แม้หลักการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จะให้มีการเปลี่ยนโทษอาญาและโทษทางปกครองบางประการตามที่ระบุในบัญชีท้ายให้เป็นมาตรการปรับเป็นพินัย โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครองและไม่ให้เป็นโทษอาญา แต่ไม่ได้มีความมุ่งหมายในการเปลี่ยนกระบวนการหรือการใช้อำนาจตามที่กฎหมายเฉพาะนั้นบัญญัติไว้ด้วย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๗๒๙/๒๕๖๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มีเจตนารมณ์ให้มีการเปลี่ยนโทษอาญาและโทษทางปกครองบางประการตามที่ระบุในบัญชีท้ายให้เป็นมาตรการปรับเป็นพินัย โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครองและไม่ให้เป็นโทษอาญา เพื่อให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญา อันเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๙ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ โดยไม่ได้มีความมุ่งหมายในการเปลี่ยนกระบวนการหรือการใช้อำนาจตามที่กฎหมายเฉพาะนั้นบัญญัติไว้ ดังนั้น การที่มาตรา ๑๑๑/๒[๔] แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๑๑๗/๒[๕] แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยมีอำนาจประกาศหรือโฆษณาการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยฯ หรือพระราชบัญญัติประกันชีวิตฯ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว อันเกิดจากการกระทำผิดของบริษัท ตัวแทนประกันวินาศภัย ตัวแทนประกันชีวิต นายหน้าประกันวินาศภัย นายหน้าประกันชีวิต ผู้ประเมินวินาศภัย หรือนักคณิตศาสตร์ประกันภัยนั้น จึงเป็นการดำเนินการตามกระบวนการที่พระราชบัญญัติประกันวินาศภัยฯ และพระราชบัญญัติประกันชีวิตฯ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยจึงยังคงมีอำนาจกำหนดหรือปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการประกาศหรือโฆษณาการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยฯ หรือพระราชบัญญัติประกันชีวิตฯ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยดำเนินการให้สอดคล้องกับความผิดอาญาที่ได้เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยต่อไปได้

---

[๔] มาตรา ๑๑๑/๒ ในกรณีที่บริษัท ตัวแทนประกันวินาศภัย นายหน้าประกันวินาศภัย ผู้ประเมินวินาศภัย หรือนักคณิตศาสตร์ประกันภัยผู้ใด กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยมีอำนาจประกาศหรือโฆษณาการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามดังกล่าว โดยระบุรายละเอียดการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามรวมทั้งระบุชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

[๕] มาตรา ๑๑๗/๒ ในกรณีที่บริษัท ตัวแทนประกันชีวิต นายหน้าประกันชีวิต หรือนักคณิตศาสตร์ประกันภัยผู้ใด กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยมีอำนาจประกาศหรือโฆษณาการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามดังกล่าว โดยระบุรายละเอียดการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม รวมทั้งระบุชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๖ การแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร

มาตรา ๖ ในกรณีพระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

ในกรณีปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้กระทำความผิดทางพินัยไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ ให้แจ้งหนังสือหรือเอกสารในรูปแบบที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยสามารถเข้าใจได้ หรือจะแจ้งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยทราบด้วยการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นก็ได้

ในกระบวนการพิจารณาความผิดทางพินัย หากผู้ถูกกล่าวหา หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดวิธีปฏิบัติในการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้แก่บุคคลใดเป็นการเฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้แก่บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ซึ่งหากได้ดำเนินการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้วให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เว้นแต่ได้มีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการยืนยันหรือพิสูจน์ได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้รับหนังสือหรือเอกสารโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๗๘/๒๕๖๗

การแจ้งข้อกล่าวหาแก่บุคคลซึ่งไม่ปรากฏที่อยู่เป็นหลักแหล่งต้องดำเนินการตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ซึ่งหากได้แจ้งข้อกล่าวหาให้บุคคลนั้นไปยังภูมิลำเนาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรที่ปรากฏชื่อบุคคลดังกล่าวแล้ว แม้บุคคลดังกล่าวจะไม่ได้อาศัยอยู่ ณ ที่นั้นแล้ว ย่อมถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้แจ้งข้อกล่าวหาโดยชอบแล้ว

การกำหนดวิธีการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าหากได้ดำเนินการตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้วย่อมถือว่าเป็นการยื่นโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ได้รับจะโต้แย้งไม่ได้ แต่มิได้หมายความว่าการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารจะทำโดยวิธีการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้มิได้ เช่น การนำหนังสือไปส่งด้วยตนเองแล้วให้ผู้รับลงนามรับหนังสือนั้นไว้เป็นหลักฐานก็สามารถดำเนินการได้ แต่จะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังและมีหลักฐานยืนยันที่ชัดเจนเพื่อมิให้ถูกโต้แย้งในเรื่องความชอบด้วยกฎหมายของพยานหลักฐาน เช่น ความถูกต้องของลายมือชื่อผู้ลงนามรับหนังสือ หรือการนับวันที่ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย ฯลฯ เนื่องจากการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลตามกฎหมายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคล และการติดต่อสื่อสารที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

เป็นผู้ดำเนินการติดต่อผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใดเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน จะดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ต่อเมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นนั้นยินยอมหรือร้องขอเท่านั้น

การดำเนินการในส่วนของผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใดไม่อยู่ภายใต้บังคับต้องดำเนินการตามมาตรานี้ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดวิธีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรณีตามข้อ ๙ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง แก้ข้อกล่าวหา หรือยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยจะทำเป็นหนังสือ ทำด้วยวาจา หรือทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ นอกจากนี้ ข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ยังกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินการดังกล่าวด้วย

สำหรับขั้นตอนการดำเนินการในชั้นศาลก็อาจดำเนินการโดยวิธีการอื่น เช่น วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งจะเป็นไปตามข้อ ๗[๖] แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่กำหนดให้สามารถดำเนินกระบวนพิจารณาทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และในกรณีที่มีการยื่นฟ้องด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การส่งเอกสารในคดีไปยังจำเลยหรือบุคคลใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับดังกล่าว

การแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าว ซึ่งไม่ปรากฏที่อยู่ตามภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร จึงไม่สามารถแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารตามที่อยู่ดังกล่าวได้ กรณีนี้สามารถนำหลักการตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มาใช้โดยอนุโลม โดยให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารไปยังที่อยู่ตามที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐแทน

---

[๖]ข้อ ๗ การดำเนินกระบวนพิจารณาตามข้อบังคับนี้ ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยให้นำข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการยื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการจัดทำสารบบความ สารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาใช้บังคับ

การดำเนินกระบวนพิจารณาตามวรรคหนึ่ง หากหน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถรองรับการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ให้ปฏิบัติตามวิธีการที่มีการใช้งานกันอย่างแพร่หลายอยู่เดิมไปพลางก่อน

ศาลอาจดำเนินกระบวนพิจารณาตามข้อบังคับนี้โดยไม่จำต้องนั่งพิจารณาหรือกระทำต่อโจทก์และจำเลยพร้อมกันก็ได้ แต่ต้องให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมีโอกาสโต้แย้งกระบวนพิจารณานั้น

คดีที่ยื่นฟ้องด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การส่งเอกสารในคดีไปยังจำเลยหรือบุคคลใด ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์หรือหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในคดีนั้นสังกัดเป็นผู้จัดทำและส่งเอกสารนั้นก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด และให้ถือว่าเป็นการส่งโดยเจ้าพนักงานศาล

การชำระค่าปรับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล อาจชำระทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านหน่วยงานของรัฐที่มีความตกลงกับสำนักงานศาลยุติธรรม

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๔/๒๕๖๗

เนื่องจากการที่บุคคลดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ต้องพักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อมีการเปลี่ยนที่พักอาศัยจะต้องแจ้งที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตำรวจ แล้วแต่กรณี และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติ ให้เจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัย จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตำรวจ แล้วแต่กรณี ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงสามารถขอความร่วมมือจากสถานีตำรวจหรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในการตรวจสอบข้อมูลที่อยู่ของบุคคลดังกล่าว และส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยังที่อยู่ตามที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้

กรณีตามมาตรา ๖ วรรคสองและวรรคสาม เป็นการกำหนดกลไกการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในกระบวนการพิจารณาความผิดทางพินัย โดยใช้แนวทางเช่นเดียวกับการคุ้มครองสิทธิผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาตามมาตรา ๑๓[๗] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยไม่สามารถพูด หรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ ให้แจ้งหนังสือหรือเอกสารในรูปแบบที่บุคคลดังกล่าวสามารถเข้าใจได้ หรือจะแจ้งให้ทราบด้วยการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นก็ได้ เช่น การใช้ภาษามือ หรือจัดทำหนังสือในรูปแบบอักษรเบรลล์ รวมทั้งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ หรือศาล จัดหาล่ามภาษามือ หรือให้มีการถามตอบหรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรได้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาความผิดทางพินัยเป็นไปอย่างเหมาะสม

---

[๗] มาตรา ๑๓ การสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล จัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูด หรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล จัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยาน หรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบาน หรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล สั่งจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

นอกจากกลไกการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวดังกล่าวข้างต้นแล้ว กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ ยังได้กำหนดกลไกการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาเพิ่มเติมด้วย เช่น สิทธิในการมีทนายความหรือผู้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาตามข้อ ๑๐ และสิทธิในการได้รับความคุ้มครองกรณีผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้วิกลจริตตามข้อ ๑๑

มาตรา ๗ ผลของการกระทำความผิดทางพินัย

มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยตามจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนดตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

บทบัญญัตินี้เป็นการที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการปรับเป็นพินัย โดยกำหนดผลของการกระทำความผิดทางพินัยไว้ว่า ผู้กระทำความผิดเพียงต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยเท่านั้น ดังนั้น ผู้กระทำความผิดจะไม่ถูกจับหรือควบคุมตัวในระหว่างกระบวนการพิจารณาความผิดทางพินัย และจะไม่ถูกกักขังแทนค่าปรับดังเช่นในคดีอาญา และนอกจากการชำระค่าปรับ ผู้กระทำความผิดยังสามารถกระทำการบางอย่างแทนการชำระค่าปรับหรืออาจไม่ต้องชำระค่าปรับ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ เช่น การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับตามมาตรา ๑๐

ทั้งนี้ การบัญญัติให้การชำระค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในการกำหนดโทษอาญาตามมาตรา ๒๙[๕] ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่กำหนดว่าโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

---

[๕] มาตรา ๒๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๘ หลักเกณฑ์ในการพิจารณา การกระทำความผิดทางพินัย

มาตรา ๘ ให้นำบทบัญญัติในภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ ๑ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป เฉพาะหมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา หมวด ๔ ความรับผิดในทางอาญา หมวด ๕ การพยายามกระทำความผิด และหมวด ๖ ตัวการและผู้สนับสนุน แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ ระเบียบดังกล่าวเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๑. การนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม มาตรา ๘ บัญญัติให้นำบทบัญญัติในภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป เฉพาะหมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา อันเป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับโทษของบุคคล การกระทำที่ถือเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย การกระทำผิดนอกราชอาณาจักรไทย หมวด ๔ ความรับผิดในทางอาญา อันเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเจตนา ประมาท การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น หรือเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่น การกระทำความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ การกระทำความผิดของเด็ก หมวด ๕ การพยายามกระทำความผิด และหมวด ๖ ตัวการและผู้สนับสนุน

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๘๐/๒๕๖๗

มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติให้นำหมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๑๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติให้นำบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ไปใช้ในกรณีความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น การปรับเป็นพินัยกรณีผู้กระทำความผิดหลายคนในความผิดอันเดียวกัน ในกรณีเดียวกัน จึงต้องสั่งปรับเป็นพินัยเรียงตามรายตัวบุคคล ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๒. บทบัญญัติที่ไม่นำมาใช้บังคับ มาตรา ๘ ไม่ได้บัญญัติให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับบทนิยาม โทษ การกระทำความผิดหลายบท หลายกระทง การกระทำความผิดอีก และอายุความที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ เนื่องจากในพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้สอดรับกับการพิจารณาและกำหนดมาตรการบังคับในการฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ร้ายแรงเพื่อให้ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ผลกระทบต่อสังคม ฐานะของผู้กระทำความผิด และผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ ถึงมาตรา ๑๘

๓. ระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคสอง วางระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยไว้ ได้แก่ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖” ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๑๔๖ ง เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

มาตรา ๙ หลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา ๙ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

ในการชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้นหากผู้กระทำความผิดทางพินัยผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่งและการผ่อนชำระตามวรรคสอง เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้และระเบียบของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘ วรรคสอง ก็ได้

๑. หลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

ข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดแนวทางในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยในรายละเอียดไว้ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัย

ในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัย จำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี

๒. การนำหลักเกณฑ์การปรับในคดีอาญามาใช้บังคับ หน่วยงานของรัฐไม่อาจดำเนินการปรับเป็นพินัยตามหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบปรับที่เคยกำหนดไว้ แต่ต้องประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปรับเป็นพินัยใหม่ เพื่อวางหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยให้สอดคล้องกับมาตรา ๙

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖/๒๕๖๖ มาตรา ๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ประกอบกับข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพื่อเป็นหลักเกณฑ์กลางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ แต่หากรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายที่บัญญัติความผิดทางพินัยหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐประสงค์จะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมย่อมสามารถดำเนินการตามมาตรา ๙ วรรคสาม ประกอบกับข้อ ๑๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ได้ โดยให้คำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร และต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖/๒๕๖๖ และเรื่องเสร็จที่ ๑๕๐๓/๒๕๖๖ บัญชีอัตราโทษที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับของเจ้าหน้าที่ (ยี่ต๊อกการเปรียบเทียบปรับ) ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ เพราะการดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามกฎหมายดังกล่าวต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ ประกอบกับข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ

๓. การผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๙ วรรคสอง)

(๑) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ผ่อนชำระ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะอนุญาตให้มีการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ โดยต้องพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ และภาระหนี้สินของผู้กระทำความผิดเป็นพินัยประกอบด้วย แต่หากผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจไม่อนุญาตให้ผ่อนชำระก็ได้ (มาตรา ๙ วรรคสอง และข้อ ๗ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖)

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๘๐/๒๕๖๗
กรณีที่ผู้กระทำความผิดร้องขอผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยรายวัน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยรายวันก็ได้

(๒) การกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระ ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับฐานะการเงิน รายได้ และภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ทั้งนี้ การผ่อนชำระต้องเสร็จสิ้นก่อนขาดอายุความตามมาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่าหกสิบวัน (ข้อ ๗ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) กรณีที่มีการผิดนัดการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย ให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๐ ต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๔/๒๕๖๗
กรณีที่มีการผิดนัดการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องคืนเงินค่าปรับส่วนที่ชำระแล้ว แต่ผู้กระทำความผิดยังคงมีหน้าที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วน หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลา ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน ซึ่งรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยที่ได้รับชำระไว้แล้วบางส่วน แล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๒๓ ต่อไป ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงไม่ต้องคืนเงินค่าปรับที่ได้รับชำระไว้แล้ว เว้นแต่จะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง หรือศาลจะไม่มีคำสั่งปรับเป็นพินัย หรือมีคำพิพากษาให้ปรับน้อยกว่าที่ผู้กระทำความผิดได้ผ่อนชำระไว้แล้ว

๔. การวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมีอำนาจวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว (มาตรา ๙ วรรคสาม)

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๕๓/๒๕๖๗
การจัดทำตารางกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัยเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นอำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยตามมาตรา ๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จึงมิใช่อำนาจของอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่จะวางระเบียบปฏิบัติเรื่องดังกล่าว

มาตรา ๑๐ การลด/งดเว้นค่าปรับเป็นพินัย/การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดาและกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องเพื่อให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องโดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้สั่งปรับเป็นพินัย และผู้นั้นไม่โต้แย้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป ถ้าคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล การยื่นคำร้องให้ยื่นต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ศาลจะกำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือจะว่ากล่าวตักเตือนโดยไม่ปรับเป็นพินัย หรือหากผู้นั้นยินยอม จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หรือในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้นั้นไม่มีเงินชำระค่าปรับ จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หากผู้นั้นยินยอม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และผู้กระทำความผิดทางพินัยยินยอม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งตามวรรคสาม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อศาลในขณะที่พิพากษาว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ศาลมีอำนาจสั่งตามวรรคสามได้แม้ผู้กระทำความผิดจะมิได้ยื่นคำร้องก็ตาม

ให้นำความในมาตรา ๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การสั่งของศาลตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

หากผู้กระทำความผิดทางพินัยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนดในการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ศาลจะเพิกถอนคำสั่ง และออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ โดยให้หักจำนวนวันที่ทำงานมาแล้วออกจากค่าปรับเป็นพินัย

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

คำว่า **“ยากจนเหลือทนทาน”** เป็นถ้อยคำที่ใช้ในมาตรา ๓๓๕[๙] แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งศาสตราจารย์จิตติ ติงศภัทิย์ อธิบายไว้ว่า ความจำใจหรือยากจนเหลือทนทาน หมายความในทางจำเป็นในการดำรงชีพ เช่น อดอยาก ป่วย ดินฟ้าอากาศ ทำให้ต้องลักอาหาร ยา หรือเครื่องนุ่งห่มหรือลักทรัพย์อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัยในการดำรงชีพ ส่วนความจำใจหรือความไม่สามารถทนทานได้ หมายความว่า ในขณะลักทรัพย์ไม่มีทางที่ผู้กระทำจะสนองความต้องการของตนได้โดยทางอื่นที่สุจริต[๑๐] ความจำใจหรือยากจนนี้ย่อมรวมถึงการบำบัดความต้องการของตนเองและบุคคลที่ผู้นั้นต้องเลี้ยงดู เช่น บุตร หรือสามีด้วย และคำนี้มีการบัญญัติ

---

[๙]มาตรา ๓๓๕ ผู้ใดลักทรัพย์

(๑) ในเวลากลางคืน

(๒) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวภยันตรายใด ๆ

(๓) โดยทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

(๔) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

(๕) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

(๖) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(๗) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(๘) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

(๙) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในยวดยานสาธารณะ

(๑๐) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๑๑) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(๑๒) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ก็ได้

[๑๐]จิตติ ติงศภัทิย์, กฎหมายอาญา ภาค ๒ ตอน ๒ และภาค ๓, กรุงเทพฯ : เนติบัณฑิตยสภา, ๒๕๓๓, หน้า ๖๙๒-๖๙๓.

ในมาตรา ๕๖/๑[๑๑] แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ และมาตรา ๕๒/๑[๑๒] แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อใช้เป็นเหตุลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกัน

มาตรา ๑๑ อายุความการปรับเป็นพินัย

> มาตรา ๑๑ ในคดีความผิดทางพินัย ถ้ามิได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องภายในกำหนดสองปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

เนื่องจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวที่ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้มีอัตราค่าปรับต่ำสุดห้าสิบบาท และสูงสุดถึงสามสิบล้านบาท ในการกำหนดอายุความในการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องคดีต่อศาลจึงกำหนดไว้เป็นระยะเวลาสองปี ซึ่งมากกว่าอายุความในคดีอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวสองเท่า เนื่องจากในกรณีที่กฎหมายมีการกำหนดอัตราค่าปรับไว้สูง การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานอาจจะมีความยุ่งยากกว่าคดีอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว และที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐมีปัญหาในการดำเนินคดีเนื่องจากขาดอายุความ ซึ่งการกำหนดอายุความไว้สองปีนับแต่วันกระทำความผิด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ออก

---

[๑๑]มาตรา ๕๖/๑ ผู้ใดเป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ ซึ่งบุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปี ให้ทำงาน หรือให้บริการที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการ หรือในลักษณะหรือในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของบุคคลนั้น หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปีและปรับไม่เกินสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นกรณีที่ผู้บุพการีให้ผู้สืบสันดานทำงานหรือให้บริการเพราะเหตุความยากจนเหลือทนทาน หรือเมื่อพิจารณาถึงสภาพความผิด หรือเหตุอันควรปรานีอื่นแล้ว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดเลยก็ได้

[๑๒]มาตรา ๕๒/๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๖/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาทต่อผู้เสียหายหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือเป็นโรคร้ายแรงซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่แปดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดแสนบาทถึงสองล้านบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม เป็นกรณีที่ผู้บุพการีให้ผู้สืบสันดานทำงานหรือให้บริการเพราะเหตุความยากจนเหลือทนทาน หรือเมื่อพิจารณาถึงสภาพความผิด หรือเหตุอันควรปรานีอื่นแล้ว ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดเลยก็ได้

คำสั่งหรือออกคำสั่งแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธหรือไม่ยอมชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในสองปีนับแต่วันที่มีการกระทำความผิด ความผิดทางพินัยก็จะยุติลง เพราะขาดอายุความตามที่มาตรา ๓๓ (๔) บัญญัติไว้ อย่างไรก็ตาม หากกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้กำหนดอายุความไว้เป็นการเฉพาะ อายุความในการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องคดีต่อศาลย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้ เช่น ในมาตรา ๓๑๖/๑[๑๓] แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้กำหนดให้ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวให้มีอายุความหนึ่งปี โดยเริ่มนับจากวันที่สำนักงาน ก.ล.ต. วินิจฉัยว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและรู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกระทำความผิดนั้น ดังนั้น หากมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวในพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเป็นกฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จึงถือได้ว่าพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้กำหนดอายุความไว้เป็นการเฉพาะ อายุความในการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องคดีต่อศาลย่อมเป็นไปตามที่มาตรา ๓๑๖/๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดไว้

อนึ่ง สำหรับบรรดาความผิดทางพินัยที่เปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ที่ไม่ได้มีการกำหนดอายุความไว้เป็นการเฉพาะในมาตรา ๔๔ ได้กำหนดให้มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นการกระทำความผิดได้เกิดขึ้นก่อนจะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย จึงให้ใช้อายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่มีการกระทำความผิด คือ หนึ่งปีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๕ (๕)[๑๔] แห่งประมวลกฎหมายอาญา ส่วนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองที่มีลักษณะเดียวกับความผิดทางพินัยและกฎหมายส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดอายุความไว้ ในมาตรา ๔๔ จึงได้กำหนดว่ากฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครองใดไม่ได้กำหนดอายุความไว้ในกฎหมายนั้น ให้มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๑๓๙/๒๕๖๗

มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติว่า ถ้ามิได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องร้องภายในกำหนดสองปีนับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่

---

[๑๓]มาตรา ๓๖๑/๑ ความผิดตามหมวดนี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้มีอายุความหนึ่งปี โดยเริ่มนับแต่วันที่สำนักงานวินิจฉัยว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและรู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกระทำความผิดนั้น

[๑๔]มาตรา ๙๕ ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะกำหนดเป็นอย่างอื่น เมื่อพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นกฎหมายที่บัญญัติความผิดทางพินัยไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความไว้เป็นอย่างอื่นประกอบกับไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้อายุความคดีความผิดทางพินัยสะดุดหยุดลง ดังนั้น ในระหว่างที่องค์การบริหารส่วนตำบล ร. ขอหารือต่อคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย จึงไม่มีผลให้อายุความสะดุดหยุดลง การปรับเป็นพินัยหรือฟ้องผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดินฯ จึงต้องกระทำภายในกำหนดสองปีนับแต่วันกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ

มาตรา ๑๒ อายุความการบังคับคดี

มาตรา ๑๒ เมื่อได้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาอันเป็นที่สุดให้ผู้ใดชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้นั้นมิได้ชำระหรือชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วน และเกินห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษาดังกล่าว จะบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษาต่อผู้นั้นมิได้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

โดยที่ในคดีความผิดทางพินัย ผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเพียงอย่างเดียว มาตรา ๑๒ จึงกำหนดให้มีระยะเวลาในการบังคับคดีไว้ห้าปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งหรือศาลมีคำพิพากษา ซึ่งเทียบเท่ากับอายุความในการบังคับคดีอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๘ (๔)[๑๕] แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่หากมีการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องของผู้กระทำความผิดไว้แล้วภายในห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษา ให้สามารถดำเนินการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ต่อไปได้

---

[๑๕]มาตรา ๙๘ เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้นั้นยังมิได้รับโทษก็ดี ได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้ายังมิได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดหลบหนี แล้วแต่กรณี เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ เป็นอันล่วงเลยการลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้

(๑) ยี่สิบปี สำหรับโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมาหรือโทษอย่างอื่น

มาตรา ๑๓ การจัดทำรายงานและสรุปผลการปรับเป็นพินัย

มาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้สั่งปรับเป็นพินัยรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ และให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานนั้นแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี

เพื่อให้การจัดทำรายงานของแต่ละหน่วยงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อ ๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้กำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจัดทำรายงานเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี ตามที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนด โดยให้คำนึงถึงปริมาณคดีความผิดทางพินัย ส่วนการจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยเพื่อเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างน้อยต้องระบุข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย

(๒) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย

(๓) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตามมาตรา ๒๓

(๔) จำนวนคดีที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล

(๕) จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัยและจำนวนคดีที่ศาลสั่งยกฟ้องหรือไม่รับไว้พิจารณา

(๖) จำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่ได้รับการชำระ

(๗) จำนวนคดีที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๐ โดยแยกคำสั่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(๘) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยกำหนด

โดยการจัดทำข้อมูลข้างต้น ให้แยกตามประเภทฐานความผิดและให้จัดทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถประมวลผลได้ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการสืบค้นและนำไปใช้งาน

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๗๒๙/๒๕๖๗

กรณีที่กฎหมายเฉพาะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องประกาศหรือโฆษณาการกระทำความผิดตามกฎหมายเฉพาะให้ประชาชนทราบอยู่แล้ว นั้น มาตรา ๑๓ ประกอบกับข้อ ๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้กำหนดแนวทางการจัดทำรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบและแนวทางการจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยเพื่อเปิดเผยให้ประชาชนทราบแล้ว หน่วยงานจึงสามารถดำเนินการตามแนวทางการรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยและการสรุปผลการปรับเป็นพินัยดังกล่าวได้ แต่การรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยและสรุปผลการปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๓ เป็นการรายงานข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามความผิดทางพินัยเท่านั้น หากหน่วยงานต้องรายงาน

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เป็นความผิดอาญาไม่ว่าจะเปรียบเทียบได้หรือไม่ ภายใต้กลไกของกฎหมายเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่ความผิดทางพินัย ก็สมควรรายงานการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดนั้นแยกออกจากการรายงานตามมาตรา ๑๓

หมวด ๒ กระบวนการพิจารณาคดีความผิดทางพินัย

หมวด ๒
กระบวนการพิจารณาคดีความผิดทางพินัย

มาตรา ๑๔ ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

มาตรา ๑๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใดให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด

ในการกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ วรรคสาม และถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยจะเป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นกำหนดไว้

ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยไว้ ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นและมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยหากค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้หรืออาจกำหนดให้กระทำเป็นองค์คณะก็ได้ แต่ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคนเท่านั้น นอกจากนี้ มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้ประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับความผิดที่มีโทษอาญาของกฎหมายตามบัญชี ๒ ซึ่งต้องมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนความผิดดังกล่าวให้เป็นความผิดทางพินัยเสียก่อน ดังนั้น เมื่อยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาจึงยังไม่ต้องออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

อย่างไรก็ดี พึงต้องระวังว่า หากมีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อแก้ไขโทษทางอาญาเป็นปรับเป็นพินัยแล้ว แต่รัฐมนตรียังมิได้ประกาศเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือแก้ไขกฎหมายกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย จะส่งผลให้ไม่สามารถปรับเป็นพินัยได้

๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยต้องเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น แม้ว่าจะไม่ได้สังกัดหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรี

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖

ในการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม ประกอบกับบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามมาตรา ๓ กำหนดความหมายว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย หรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔ ดังนั้น หากมีเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานอื่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น รับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายด้วย รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ย่อมมีอำนาจประกาศกำหนดให้บุคคลนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ แม้ว่าบุคคลดังกล่าวจะมิได้สังกัดหน่วยงานในกระทรวงหรืออยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรี

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๕๑๕/๒๕๖๖

มาตรา ๑๔๐ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ บัญญัติให้เจ้าพนักงานจราจร ซึ่งหมายถึง หัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรและข้าราชการตำรวจซึ่งดำรงตำแหน่งตามที่กำหนด เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ และพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ กรมการขนส่งทางบกจึงสามารถเสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ ๒ ฉบับดังกล่าว เพื่อแต่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ และพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ได้ ส่วนกรณีการแต่งตั้ง “พนักงานเจ้าหน้าที่” หรือ “ผู้ตรวจการ” ของกรมการขนส่งทางบกให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพานฯ หรือตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ เป็นเรื่องที่กรมทางหลวงหรือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณี จะต้องพิจารณาว่าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ตรวจการของกรมการขนส่งทางบกเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น จึงจะสามารถเสนอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๙๔/๒๕๖๗

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยสามารถเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ได้แก่ เจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถฯ และประกาศที่เกี่ยวข้องมีการมอบหมายข้าราชการตำรวจเป็นนายทะเบียนเปรียบเทียบความผิด ประกอบกับข้าราชการ

ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานจราจรอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกในการว่ากล่าวตักเตือนหรือออกใบสั่งตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกหรือกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง ซึ่งรวมถึงพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถฯ ด้วย จึงถือได้ว่ามีกฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงานจราจรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถฯ อีกทั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้มีประกาศ เรื่อง อนุมัติให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการแตกต่างจากข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยอนุมัติให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๘๖/๒๕๖๖

สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองในการขึ้นทะเบียนและให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และอำนาจควบคุมมาตรฐานและจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นอำนาจฝ่ายเดียวของรัฐ คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในสภาจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงถือว่าคณะกรรมการสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ นายกสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ คณะกรรมการจรรยาบรรณ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจึงประกาศให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ ส่วนเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ฯ รัฐมนตรีผู้รักษาการไม่อาจประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้

๓. ผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัย คือรัฐมนตรีผู้รักษาการกฎหมาย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๗๕๕/๒๕๖๗

มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้เป็นไปตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ หากกฎหมายมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด ซึ่งคำว่า “กฎหมาย” หมายถึง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด ที่ตราขึ้นโดยอำนาจขององค์กรนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ออกตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งถูกเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยและมิได้กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยไว้ จึงเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยผู้รักษาการตามกฎหมายที่จะออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และเมื่อข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเป็น “กฎหรือข้อบังคับ” ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้รักษาการตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจึงไม่อาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ แต่ต้องเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ

๔. กรณีที่รัฐมนตรีหลายกระทรวงเป็นผู้รักษาการร่วมกัน ต้องพิจารณาบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้รักษาการตามกฎหมายแต่ละฉบับประกอบด้วย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖

ในกรณีที่กฎหมายฉบับใดมีรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายหลายคน การพิจารณาว่ารัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายคนใดเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ต้องพิจารณาบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้รักษาการตามกฎหมายแต่ละฉบับประกอบด้วย กล่าวคือ

(๑) กรณีที่กฎหมายกำหนดหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการไว้เป็นการ**เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน** รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายของแต่ละกระทรวงย่อมต้องรับผิดชอบและมีหน้าที่ต้องดำเนินการในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการในแต่ละกระทรวง

(๒) กรณีที่รัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการร่วมกันโดย**ไม่มีบทบัญญัติให้รับผิดชอบรักษาการในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน** เป็นกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการต้องดำเนินการร่วมกัน ในการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยจึงต้องหารือและลงนามร่วมกัน

๕. กรณีที่ไม่มีผู้รักษาการตามกฎหมาย จะใช้เกณฑ์การเป็นหน่วยงานที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดรัฐมนตรีผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยไม่ได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖

กรณีที่กฎหมายไม่ได้กำหนดผู้รักษาการไว้หรือกำหนดผู้รักษาการในบางเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามบทบัญญัติในหมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด การประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดในหมวดนี้ จึงเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ แต่ในหมวด ๒ ความผิดเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ ไม่ได้กำหนดผู้รักษาการไว้ เนื่องจากเป็นเพียงการกำหนดความผิดและอัตราโทษเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการใด ๆ เพราะในการจดทะเบียนและการกำกับดูแลสมาคมและมูลนิธิ ตลอดจนการแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว โดยมาตรา ๑๐๙ และมาตรา ๑๓๖ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามบทบัญญัติในส่วนนี้ กรณีนี้จึงต้องถือว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการในส่วนของสมาคมและมูลนิธิจึงมีอำนาจประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดตามบทบัญญัติที่เป็นสภาพบังคับของความผิดเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ ทั้งนี้ การพิจารณาอำนาจการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยเป็นคนละกรณีกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๖. กรณีที่มีการโอนบรรดาหน้าที่และอำนาจตามการปรับโครงสร้างในการบริหารราชการแผ่นดิน

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖ ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้รักษาการตามกฎหมายไว้โดยชัดเจน หรือมีกฎหมายกำหนดให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจของผู้รักษาการคนเดิมไปเป็นของผู้รักษาการคนใหม่ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามบทบัญญัติที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือที่รับโอนหน้าที่และอำนาจนั้น ย่อมเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย แต่หากเป็นเพียงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือโอนอำนาจเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการไปเป็นของหน่วยงานใหม่ รัฐมนตรีตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นผู้รักษาการยังคงเป็นรัฐมนตรีซึ่งมีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย

๗. คณะกรรมการเปรียบเทียบไม่มีอำนาจออกคำสั่งปรับเป็นพินัย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖/๒๕๖๖ และเรื่องเสร็จที่ ๑๕๐๓/๒๕๖๖ คณะกรรมการเปรียบเทียบที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับมีอำนาจในการเปรียบเทียบความผิดอาญา มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายในบัญชี ๑ ต้องออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะนั้นให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

๘. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถือว่ามีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่า

การที่ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดรายชื่อตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยใช้ถ้อยคำว่า “ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่า” เป็นการกำหนดให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นตำแหน่งหลักเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา และยังได้กำหนดให้มีการเทียบกับตำแหน่งประเภทอื่นซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปด้วย เพื่อให้การใช้บังคับเรื่องนี้มิได้จำกัดเฉพาะตำแหน่งประเภทวิชาการเท่านั้น แต่รวมถึงตำแหน่งประเภทอื่นหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีมาตรฐานตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานโดยประมาณไม่ต่ำกว่าตำแหน่งในระดับชำนาญการขึ้นไปในหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ด้วย (เรื่องเสร็จที่ ๖๒/๒๕๖๗)

ตัวอย่างเช่น

- ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไปตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ระดับชำนาญงานหรือระดับอาวุโส (เรื่องเสร็จที่ ๖๒/๒๕๖๗ และเรื่องเสร็จที่ ๑๑๐/๒๕๖๗)

- ข้าราชการกรุงเทพมหานครตำแหน่งประเภททั่วไปในตำแหน่งพนักงานเทศกิจระดับอาวุโส (เรื่องเสร็จที่ ๘๔/๒๕๖๗)

- ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ตำแหน่งพนักงานเทศกิจระดับชำนาญงาน (เรื่องเสร็จที่ ๒๑๘/๒๕๖๗)

- ข้าราชการพลเรือนของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน (เรื่องเสร็จที่ ๑๓๕๓/๒๕๖๗)

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖

การออกใบสั่งซึ่งถือเป็นคำสั่งปรับเป็นพินัย ผู้มีอำนาจออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เจ้าพนักงานจราจรที่จะมีอำนาจออกใบสั่งตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก หรือกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทางต้องเป็นผู้ที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด โดยข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นต้องประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ซึ่งข้าราชการตำรวจที่มีตำแหน่งระดับชำนาญการจะเป็นข้าราชการตำรวจระดับตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าสารวัตรขึ้นไป อย่างไรก็ดี หากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่าสมควรต้องแต่งตั้งข้าราชการตำรวจในระดับที่ต่ำกว่าสารวัตรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ประชาชนก็สามารถดำเนินการขออนุมัติคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยตามข้อ ๑๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ เพื่อดำเนินการแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในระเบียบได้

๙. องค์คณะในการปรับเป็นพินัย

กรณีกฎหมายบัญญัติค่าปรับเป็นพินัยอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท การปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะประกอบด้วยหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคน และองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจกำหนดองค์คณะจากบัญชีรายชื่อที่รัฐมนตรีผู้รักษาการประกาศกำหนดได้ หรือแต่งตั้งองค์คณะโดยระบุตำแหน่งผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้

๑๐. การพิจารณาโดยองค์คณะมีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (ข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๑) หัวหน้าองค์คณะและองค์คณะทุกคนมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย จะงดออกเสียงมิได้

(๒) ให้หัวหน้าองค์คณะถามองค์คณะที่เข้าร่วมพิจารณาทีละคน ให้ออกความเห็นและลงมติทุกประเด็นที่จะพิจารณา โดยให้หัวหน้าออกความเห็นและลงมติเป็นคนสุดท้าย

(๓) การวินิจฉัยให้ถือตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่โดยพลันอีกครั้งหนึ่ง ถ้าคะแนนเสียงยังเท่ากันอีก ให้ถือว่าองค์คณะมีมติในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่าหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหาน้อยกว่า แล้วแต่กรณี

(๔) องค์คณะที่ร่วมพิจารณาผู้ใดไม่เห็นพ้องด้วยกับเสียงข้างมากมีสิทธิทำความเห็นแย้งแนบไว้ในสำนวน

๑๑. การพิจารณาปรับเป็นพินัยขององค์คณะเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ ไม่ใช่การใช้อำนาจในทางบริหารหรือทางปกครองจึงไม่อาจมอบอำนาจได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๘๐/๒๕๖๗

การปรับเป็นพินัยที่ต้องกระทำเป็นองค์คณะ เป็นหลักกฎหมายที่กำหนดให้องค์คณะ **ทำหน้าที่กึ่งตุลาการ (quasi-judicial)** ในการพิจารณาปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยซึ่งได้รับการแต่งตั้งจึงต้องเข้าร่วมพิจารณาทุกคนเพื่อให้ครบองค์คณะและต้องพิจารณาให้ความเห็นโดยห้ามงดออกเสียง และการพิจารณาโดยองค์คณะเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ ไม่ใช่การใช้อำนาจในทางบริหารหรือทางปกครอง จึงไม่อาจมอบอำนาจได้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และในข้อ ๑๐ วรรคห้า แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้วว่า หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐจากประกาศบัญชีรายชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นองค์คณะจึงไม่สามารถมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติราชการแทนได้

ส่วนกรณีการรักษาราชการแทนเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปโดยต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องเป็นตำแหน่งที่กำหนดไว้ให้รักษาราชการแทนและเป็นกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ โดยผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งตนแทน ดังนั้น ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การปรับเป็นพินัยจึงอาจ **ให้ผู้รักษาราชการแทนตำแหน่งนั้นปฏิบัติหน้าที่แทนได้โดยผลของกฎหมาย**

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๙๐/๒๕๖๗

ในกรณีที่การปรับเป็นพินัยใดต้องทำเป็นองค์คณะ หากมีเหตุที่ทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อดังกล่าวเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทนได้

๑๒. การออกคำสั่งปรับเป็นพินัยกรณีเป็นความผิดพินัยหลายกรรมต่างกัน

การออกคำสั่งปรับเป็นพินัยแก่ผู้กระทำความผิดรายเดียวในกรณีการกระทำความผิดต่างกรรมต่างวาระกัน หากค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ แต่ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท การปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๙๓๕/๒๕๖๘

เมื่อความผิดฐานปิดป้ายโฆษณาในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ มีอัตราโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท โดยการติดตั้งป้ายโฆษณา ๑ ป้าย เป็นการกระทำความผิด ๑ กรรมแล้ว เจ้าพนักงานเทศกิจหนึ่งคนจึงมีอำนาจพิจารณาปรับเป็นพินัยได้โดยไม่ต้องกระทำเป็นองค์คณะ

มาตรา ๑๕ กรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท

มาตรา ๑๕ การกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดในการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัย

ก่อนที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยจะชำระค่าปรับเป็นพินัย หากความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางพินัยตามกฎหมายอื่นที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าด้วย ให้ระงับการรับชำระค่าปรับเป็นพินัยและส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยสำหรับความผิดที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่งต่อไป

ในกรณีที่ได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยและชำระค่าปรับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในความผิดทางพินัยบทใดบทหนึ่งแล้วไม่ว่าจะเป็นบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดหรือไม่ ให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ

๑. การกระทำความผิดที่เป็นกรรมเดียวแต่เป็นความผิดทางพินัยหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดในการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัย

การกระทำความผิดที่เป็นกรรมเดียวแต่เป็นความผิดทางพินัยหลายบท โดยหลักแล้วจะต้องใช้กฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดในการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัย โดยจะต้องส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยสำหรับความผิดที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า เพื่อดำเนินการปรับเป็นพินัย แต่หากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการปรับเป็นพินัยในบทที่มีค่าปรับเป็นพินัยเบากว่า และผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยในบทเบาแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถสั่งปรับเป็นพินัยในบทหนักได้อีก เนื่องจากหลักการสำคัญที่กำหนดให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำนั้นเป็นอันยุติเมื่อมีการชำระค่าปรับตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีคำสั่ง เพื่อไม่ให้มีการดำเนินคดีกับบุคคลนั้นในการกระทำความผิดเดียวกันหลายครั้งอันเนื่องมาจากการกระทำอย่างเดียวกัน เพราะแม้จะมีอัตราค่าปรับที่แตกต่างกัน แต่ก็เป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงเหมือนกัน ดังนั้น เมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยในความผิดทางพินัยบทใดแล้ว กฎหมายจึงกำหนดให้ความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ

อย่างไรก็ดี เจ้าหน้าที่ของรัฐควรพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบว่ากฎหมายที่ตนรับผิดชอบมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นหรือไม่ เพียงใด เพื่อให้กระบวนการเสร็จสิ้นไปในครั้งเดียวกัน นอกจากนี้ เพื่อให้การปรับเป็นพินัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจทำความตกลงระหว่างกันเพื่อให้มีการประสานงานและมีการโอนเรื่องระหว่างกันโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคสอง เพื่อวางระเบียบการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐร่วมกันก็ได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๑๐/๒๕๖๗

มาตรา ๑๕ เป็นการนำหลักการตามมาตรา ๙๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทให้ลงโทษบทหนัก มากำหนดไว้ แต่มาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชนฯ เป็นกฎหมายเฉพาะบัญญัติโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะยกเว้นมิให้นำหลักการดังกล่าวมาใช้บังคับ ดังนั้น แม้เปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดทางพินัยแล้ว การกระทำกรรมเดียวที่เป็นทั้งความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติป่าชุมชนฯ และเป็นความผิดทางพินัยหรือความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐยังคงมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามที่มาตรา ๙๒ ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์ในการกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายหลายบทไว้เป็นการเฉพาะได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๒. ก่อนผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางพินัยตามกฎหมายอื่นที่มีอัตราโทษปรับที่สูงกว่า ให้ระงับการรับชำระค่าปรับเป็นพินัย และส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยสำหรับความผิดที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทราบว่าการกระทำความผิดทางพินัยเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นซึ่งมีอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า เนื่องจากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงต่อเจ้าหน้าที่ว่าความผิดทางพินัยนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นซึ่งมีอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นย่อมไม่มีความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา

๓. กรณีความผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติเมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้ว

การกำหนดให้ความผิดเป็นพินัยเป็นอันยุติตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม เป็นหลักการสำคัญที่กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินคดีในการกระทำความผิดเดียวกันนั้นซ้ำได้อีกเมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแล้ว อย่างไรก็ดี ผู้กระทำความผิดยังคงมีหน้าที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยในส่วนที่ยังชำระไม่ครบสำหรับการกระทำความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยแล้ว โดยคดีความผิดที่ได้มีการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยจะยุติเมื่อมีการชำระค่าปรับครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓ (๑)

มาตรา ๑๖ กรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและอาญา

มาตรา ๑๖ การกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและความผิดอาญา ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าความผิดอาญานั้นไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้ระงับการดำเนินการปรับเป็นพินัย และแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

(๒) ในกรณีตาม (๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปรับเป็นพินัยไปก่อนแล้ว การปรับเป็นพินัยดังกล่าวไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่จะดำเนินคดีอาญา และในกรณีที่ศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำความผิดให้ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติและให้ศาลในคดีอาญาสั่งคืนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้ชำระแล้วให้แก่ผู้กระทำความผิด ในกรณีที่ศาลในคดีอาญาพิพากษาลงโทษปรับไม่ว่าจะลงโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลในคดีอาญาสั่งให้นำค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้วมาหักกลบกับโทษปรับ หากยังมีจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้วเหลืออยู่ ให้ศาลในคดีอาญาสั่งให้คืนเงินที่เหลือนั้นให้แก่ผู้กระทำความผิดด้วย

(๓) ถ้าความผิดอาญานั้นเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามคำสั่งของศาลแล้ว ให้คดีอาญานั้นเป็นอันเลิกกัน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกค่าเสียหายจากการกระทำของผู้กระทำความผิดนั้น

(๔) ถ้าความผิดอาญานั้นเปรียบเทียบได้ และได้มีการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ความผิดทางพินัยนั้นเป็นอันยุติ

เมื่อการกระทำกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดอาญาและความผิดทางพินัย ให้ลงโทษอาญา เนื่องจากเป็นโทษที่หนักกว่า ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๙๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติว่า เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องระงับการดำเนินการปรับเป็นพินัย และแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปรับเป็นพินัยไปก่อนแล้ว การปรับเป็นพินัยดังกล่าวไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่จะดำเนินคดีอาญา เว้นแต่การกระทำความผิดอาญานั้นเป็นความผิดที่เปรียบเทียบได้และชำระค่าปรับคดีย่อมเป็นอันยุติ ไม่ว่าจะได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว เนื่องจากความผิดอาญาที่กำหนดให้เปรียบเทียบได้มีลักษณะที่ไม่ร้ายแรงทำนองเดียวกับความผิดทางพินัย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๑๓๙/๒๕๖๗
การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดินฯ เป็นการขุดดินโดยไม่ได้รับใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ส่วนมาตรา ๓๖ เป็นการขุดดินหรือถมดินไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง จึงเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๖ รวมอยู่ด้วย จึงเป็นเจตนาเดียวอันเป็นการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท โดยมาตรา ๓๕ เป็นความผิดอาญาที่เปรียบเทียบได้ตามมาตรา ๔๒ ส่วนมาตรา ๓๖ เป็นความผิดทางพินัย หน่วยงานจึงต้องดำเนินการเปรียบเทียบปรับในความผิดตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ตามที่มาตรา ๑๖ (๔) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนด สำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดินฯ เป็นการกระทำความผิดอีกกรรมหนึ่งต่างหาก เมื่อถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยแล้ว หน่วยงานต้องดำเนินการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ต่อไป

มาตรา ๑๗ ความผิดทางพินัยหลายกรรม

มาตรา ๑๗ ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ปรับเป็นพินัยผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป

ภายใต้บังคับวรรคสาม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการปรับเป็นพินัยและความผิดทางพินัยตามวรรคหนึ่งอยู่ในอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างหน่วยงานกัน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในความผิดที่อยู่ในอำนาจของตน และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจพิจารณาในความผิดทางพินัยอื่นทราบเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันหรือทำแทนกันในการดำเนินการปรับเป็นพินัยก็ได้ ระเบียบดังกล่าวเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๑. การปรับเป็นพินัยกรณีกระทำความผิดทางพินัยหลายกรรม เมื่อมีการกระทำความผิดทางพินัยที่เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ปรับเป็นพินัยทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป ซึ่งมีหลักการทำนองเดียวกับกรณีการกระทำความผิดอาญาหลายกรรมตามมาตรา ๙๑[๑๖] แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่กำหนดว่าผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๙๓๕/๒๕๖๘ การออกคำสั่งปรับเป็นพินัยแก่ผู้กระทำความผิดรายเดียวในกรณีการกระทำความผิดต่างกรรมต่างวาระกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถออกคำสั่งปรับเป็นพินัยสำหรับการกระทำความผิดหลายกรรมที่กระทำต่างวาระกันรวมเป็นคำสั่งเดียวกัน แต่ต้องระบุข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดแต่ละกรรมตลอดจนอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามที่กฎหมายบัญญัติและจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดแต่ละกรรมสำหรับการกระทำความผิดทุกกรรมให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหา และชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาสำหรับการกระทำทุกกรรมนั้น

๒. การปรับเป็นพินัยกรณีความผิดทางพินัยหลายกรรมอยู่ในอำนาจปรับของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในความผิดที่อยู่ในอำนาจของตนและต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจพิจารณาในความผิดทางพินัยอื่นทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

๓. การวางระเบียบกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับเป็นพินัยร่วมกันหรือแทนกัน เป็นการให้อำนาจนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีในการวางระเบียบกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันหรือทำแทนกันในการดำเนินการปรับเป็นพินัย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และลดภาระให้กับประชาชนที่ไม่ต้องไปโต้แย้งหรือให้การกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดแต่ละกรรมนั้น

---

[๑๖] มาตรา ๙๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดดังต่อไปนี้

มาตรา ๑๘ ความผิดหลายกรรม บางกรรมเป็นความผิดทางพินัย บางกรรมเป็นความผิดทางอาญา

มาตรา ๑๘ เมื่อปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้ใดกระทำความผิดอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน และบางกรรมเป็นความผิดทางพินัย บางกรรมเป็นความผิดอาญา ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในกรรมที่เป็นความผิดทางพินัย และแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาสำหรับกรรมที่เป็นความผิดอาญาต่อไป

ในการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดอาญา หากพบว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วย ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัย

เนื่องจากการปรับเป็นพินัยเป็นมาตรการที่ไม่ใช่โทษอาญา ดังนั้น กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจในการปรับเป็นพินัยพบการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันและมีทั้งความผิดทางพินัยและความผิดอาญา เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องแยกการดำเนินคดีในการปรับเป็นพินัยและอาญาออกจากกัน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปรับเป็นพินัยในกรรมที่เป็นความผิดทางพินัย และแจ้งพนักงานสอบสวนให้พิจารณาดำเนินคดีอาญาสำหรับกรรมที่เป็นความผิดอาญาต่อไป ในทางกลับกัน กรณีที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษคดีอาญา หากพนักงานสอบสวนพบว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วย พนักงานสอบสวนนั้นมีหน้าที่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๗๘/๒๕๖๗

ความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ มีองค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำและเจตนาที่แตกต่างกัน จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน และบางกรรมเป็นความผิดทางพินัย บางกรรมเป็นความผิดอาญา จึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถปรับเป็นพินัยได้แต่เฉพาะความผิดตามมาตรา ๕ เพียงมาตราเดียว และหากเห็นว่าการกระทำความผิดใดเข้าองค์ประกอบตามมาตรา ๖ หรือมาตรา ๗ ต้องแจ้งพนักงานสอบสวน เพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาต่อไป

มาตรา ๑๙ การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

มาตรา ๑๙ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยไม่ว่าความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหานั้นตามสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือมีการกล่าวหา หรือพบเห็นว่ามีการกระทำความผิดทางพินัย และจะต้อง

ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาตามสมควร โดยการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ และต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ด้วย

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมิชักช้า เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเอง มีการกล่าวหา หรือความปรากฏด้วยวิธีอื่นใด (ข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ)

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๗๘/๒๕๖๗

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเองว่ามีการติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรบเร้าบุคคลเพื่อการค้าประเวณี ในลักษณะเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีหน้าที่ต้องเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีการกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ประกอบกับข้อ ๔ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๙๖/๒๕๖๗

การแจ้งความตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ เพื่อประสงค์จะให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการลงโทษผู้กระทำความผิด ถือเป็นการกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยขึ้นตามกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ แล้ว แต่การแจ้งความตามมาตรา ๕๑ เป็นเพียงขั้นตอนการกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้นเท่านั้น มิได้บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้เป็นการเฉพาะ อันจะเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่ไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ และกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ

สำหรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หากพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ ต้องพิจารณาว่าความผิดที่ได้แจ้งความนั้นเป็นความผิดทางพินัยหรือความผิดอาญา โดยหากประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดทางพินัยและมาแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๑ แล้ว หากเจ้าหน้าที่นั้นไม่ดำเนินการ เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมาย ประชาชนผู้พบเห็นสามารถแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยคนอื่นให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กับเจ้าหน้าที่นั้นต่อไปได้เสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางพินัยเสียเอง

๒. การแสวงหาข้อเท็จจริง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใดทั่วราชอาณาจักร และการแสวงหาข้อเท็จจริงให้กระทำได้ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะได้กำหนดเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นอย่างอื่น (ข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ)

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๔๐/๒๕๖๖ ข้อ ๕ และข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใดทั่วราชอาณาจักร โดยจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้ รวมทั้งอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ตามท้องที่ต่าง ๆ หรือเอกชนให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนได้ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนการแจ้งข้อกล่าวหาและออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางพินัย ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเสนอพยานหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตน ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ในสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ)

๔. สาระสำคัญของหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา ข้อ ๑๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ดังนี้

(๑) สถานที่ออกหนังสือ

(๒) วันที่ออกหนังสือ

(๓) ชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา

(๔) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย โดยอธิบายการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิดและพยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี)

(๕) ข้อกฎหมาย โดยระบุข้อกล่าวหา มาตราที่บัญญัติความผิดทางพินัย พร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา โดยให้ระบุสถานที่ในการจัดส่งหรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(๗) สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๘) ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมาย แล้วแต่กรณี

๕. การแจ้งข้อกล่าวหากรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีบุคคลกำลังกระทำความผิดทางพินัย หรือมีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะไม่มีความสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดทางพินัย และเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัย และต้องแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิจะให้การทันทีหรือจะให้ถ้อยคำภายหลังภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งก็ได้ หากผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพและมิได้มีข้อโต้แย้ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกการรับสารภาพและการไม่โต้แย้งนั้นไว้ และให้ผู้กระทำความผิดลงนามไว้เป็นหลักฐาน แล้วออกคำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ (ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ)

๖. การแจ้งข้อกล่าวหากรณีที่มิใช่เป็นกรณีที่จะดำเนินการได้ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ เช่น กรณีที่ไม่ปรากฏพยานหลักฐานชัดเจน กรณีที่องค์คณะมีอำนาจในการปรับเป็นพินัย ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน (ข้อ ๘ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ)

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๕๓/๒๕๖๗

ในกรณีที่ความผิดทางพินัยที่องค์คณะจะดำเนินการปรับเป็นพินัยเป็นกรณีที่มีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะไม่มีความสงสัยว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดทางพินัย และมีองค์คณะที่อยู่ประจำ ณ สถานที่ทำการซึ่งสามารถพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยได้ทันทีในวันที่ผู้กระทำความผิดหรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้กระทำความผิดปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เป็นองค์คณะคนใดคนหนึ่งย่อมสามารถแจ้งข้อกล่าวหาด้วยวาจาต่อบุคคลดังกล่าวโดยตรงตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ ได้ และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพและยินยอมชำระค่าปรับเป็นพินัย องค์คณะสามารถออกคำสั่งปรับเป็นพินัยและแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้กระทำความผิดหรือผู้ได้รับมอบอำนาจซึ่งปรากฏอยู่ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงได้ โดยไม่ต้องส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๘๐/๒๕๖๗

กรณีที่องค์คณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐจากหลายหน่วยงาน การจะพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาตามข้อ ๘ วรรคสอง ต้องพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักซึ่งมีหน้าที่และภารกิจในการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนั้น เนื่องจากหน่วยงานหลักดังกล่าวย่อมมีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นหน่วยงานหลักนั้นจะเป็นผู้มีอำนาจแจ้งข้อกล่าวหาตามข้อ ๘ วรรคสอง

๗. การแจ้งข้อกล่าวหากรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ให้แจ้งต่อผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลนั้น (ข้อ ๘ วรรคสาม แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ)

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๕๓/๒๕๖๗

การแจ้งข้อกล่าวหาต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้แทนของนิติบุคคลที่ต้องรับผิดร่วมกับนิติบุคคล เมื่อองค์ประกอบความผิดของนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้แทน

ของนิติบุคคลแตกต่างกัน รวมทั้งผู้ถูกกล่าวหาอาจมีสถานะทางกฎหมายหลายสถานะ และมีสิทธิและเหตุผลที่จะชี้แจงข้อกล่าวหาในแต่ละสถานะที่แตกต่างกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐจึงควรมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาของนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลแยกเป็นคนละฉบับ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถเข้าใจและแก้ข้อกล่าวหาของตนได้อย่างถูกต้อง ส่วนการแจ้งข้อกล่าวหาต่อบุคคลอื่นซึ่งต้องรับผิดร่วมกับนิติบุคคลที่มิใช่ผู้จัดการหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคล ต้องพิจารณาภูมิลำเนาของแต่ละบุคคลเป็นรายกรณี ทั้งนี้ หากผู้แทนของนิติบุคคลซึ่งต้องรับผิดร่วมกับนิติบุคคลเป็นผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลที่มีหน้าที่ในการรับแจ้งข้อกล่าวหาต่อนิติบุคคลตามข้อ ๘ วรรคสาม แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ แล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐย่อมสามารถส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาแก่บุคคลดังกล่าวไปในคราวเดียวกันไปยังที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของนิติบุคคล ซึ่งถือเป็นภูมิลำเนาของทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลตามมาตรา ๓๘ และมาตรา ๖๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้

๘. การแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งมีสัญชาติไทยไปยังภูมิลำเนาหรือที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร แต่ไม่มีผู้รับ ผู้รับย้ายที่อยู่ หรือไม่สามารถติดต่อได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๖๘

การแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งมีสัญชาติไทย ถ้าได้ส่งหนังสือไปยังภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้งโดยชอบแล้ว แต่หากไม่มีผู้รับ ผู้รับย้ายที่อยู่ หรือไม่สามารถติดต่อได้ ควรนำบทบัญญัติการนับระยะเวลาในการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่ครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ การเริ่มนับระยะเวลาที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาจึงเริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดเวลาสิบห้าวันดังกล่าว และเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการพิจารณาสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

๙. การแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นคนต่างด้าว แต่จดหมายถูกตีกลับเนื่องจากไม่มีผู้รับ ผู้รับย้ายที่อยู่ หรือไม่สามารถติดต่อได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๖๘

หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าคนต่างด้าวยังอยู่ในราชอาณาจักร อาจพิจารณาเทียบเคียงกับหลักการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ และแนวทางการดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยในเรื่องเสร็จที่ ๘๔/๒๕๖๗ ที่ให้ส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยังที่อยู่ตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐมาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้น หากได้ส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี แม้จะไม่มีผู้รับ ผู้รับย้ายที่อยู่ หรือไม่สามารถติดต่อได้ การส่งหนังสือดังกล่าวย่อมเป็นการส่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่ครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นคนต่างด้าวเดินทางออกนอกราชอาณาจักรแล้ว การแจ้งข้อกล่าวหาตามกระบวนการปรับเป็นพินัยจะดำเนินการได้ต่อเมื่อติดตามตัวผู้ถูกกล่าวหาได้ ซึ่งอาจใช้วิธีการขอความช่วยเหลือหรือประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศเพื่อติดตามตัวผู้ถูกกล่าวหา หรือประสานข้อมูลกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อตรวจสอบและพิจารณาการเข้ามาในราชอาณาจักร

๑๐. การขอชำระค่าปรับเป็นพินัยก่อนออกคำสั่งปรับเป็นพินัย หรือก่อนครบกำหนดเวลาที่จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย เมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้รับหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว หากมาปรากฏตัวอยู่เฉพาะหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และประสงค์จะชำระค่าปรับเป็นพินัยก่อนเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งปรับเป็นพินัย หรือก่อนครบกำหนดเวลาที่จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย สามารถทำได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๔๕/๒๕๖๗
กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว หากมาปรากฏตัวอยู่เฉพาะหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และประสงค์จะชำระค่าปรับเป็นพินัยก่อนเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งปรับเป็นพินัย หรือก่อนครบกำหนดเวลาที่จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย ถือว่ากรณีดังกล่าวผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพและมิได้มีข้อโต้แย้งตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นสามารถส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยให้แก่ผู้กระทำความผิดซึ่งปรากฏอยู่ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงได้ และมีผลทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถรับชำระค่าปรับเป็นพินัยดังกล่าวในขณะนั้นได้ทันที สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งประสงค์จะชำระค่าปรับเป็นพินัยออนไลน์ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ก่อนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะออกคำสั่งปรับเป็นพินัย หรือก่อนครบกำหนดเวลาที่จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย นั้น โดยที่ข้อ ๙ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ กำหนดให้การยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ดังนั้นหากหน่วยงานของรัฐสามารถออกแบบให้ผู้ต้องหายอมรับสารภาพผ่านระบบดังกล่าว พร้อมทั้งบันทึกว่ายินยอมให้หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไว้เป็นหลักฐาน หน่วยงานของรัฐก็สามารถรับชำระค่าปรับเป็นพินัยที่มีการชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ก่อนที่หน่วยงานของรัฐจะออกคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือก่อนครบกำหนดเวลาที่จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยได้

๑๑. สิทธิแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลทำการแทน (ข้อ ๑๐)

ผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วให้เป็นผู้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแทนตนหรือร่วมกับตนได้ โดยต้องทำเป็นหนังสือ

๑๒. การระงับการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๑๑)

ผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้วิกลจริตในระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการแสวงหาข้อเท็จจริงไว้จนกว่าผู้นั้นจะหายวิกลจริต ในกรณีที่คดีขาดอายุความก่อนที่ผู้นั้นจะหายวิกลจริต ให้ยุติเรื่องและจำหน่ายคดีจากสารบบ

๑๓. การพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือยุติเรื่อง (ข้อ ๑๒)

เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่พิจารณาจากคำชี้แจงหรือคำแก้ข้อกล่าวหา (ถ้ามี) ประกอบกับข้อเท็จจริงที่แสวงหาได้แล้ว หากเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย ให้ดำเนินการสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ หากไม่ได้ความว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัย หรือมีเหตุตามกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องรับโทษ หรือคดีขาดอายุความแล้ว ให้สั่งยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาและผู้กล่าวหาทราบ

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๙๓๕/๒๕๖๘

- หลักเกณฑ์การยุติเรื่องเป็นไปตามข้อ ๑๒ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ เป็นการดำเนินการในชั้นก่อนการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ออกคำสั่งปรับเป็นพินัยไปแล้ว และปรากฏข้อเท็จจริงในภายหลังว่าเป็นการออกคำสั่งแก่ผู้ซึ่งไม่ได้กระทำผิดทางพินัย กรณีจึงไม่เข้าเหตุในการยุติเรื่องและไม่สามารถนำหลักเกณฑ์การยุติเรื่องตามข้อ ๑๒ มาปรับใช้ได้ แต่สามารถประสานพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งไม่ฟ้องต่อไป

- เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วและไม่สามารถระบุตัวผู้กระทำความผิดหรือผู้ซึ่งเชื่อได้ว่ากระทำความผิดได้ ย่อมไม่มีเหตุที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแสวงหาข้อเท็จจริงนั้นต่อไป และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการหรือยุติการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดได้โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอีก

๑๔. ระยะเวลาในการออกคำสั่งปรับเป็นพินัย (ข้อ ๑๓)

เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการพิจารณาและออกคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา ทั้งนี้ กำหนดเงื่อนไขการขยายระยะเวลาการพิจารณาและการออกคำสั่งโดยจะต้องมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้การพิจารณาและออกคำสั่งไม่แล้วเสร็จ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจึงจะมีอำนาจขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่จะขยายระยะเวลาเกินสองครั้งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

๑๕. ระยะเวลาในการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ (ข้อ ๑๓ วรรคสอง)

เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องส่งสำนวนฟ้องคดีผู้ถูกกล่าวหาให้พนักงานอัยการอย่างช้าไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันก่อนวันที่คดีจะขาดอายุความ

มาตรา ๒๐ การออกคำสั่งปรับเป็นพินัย

มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๙ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย และส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

๑. การออกคำสั่งปรับเป็นพินัย

ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบการกระทำความผิดทางพินัยและได้ดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ แล้ว เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาได้และที่ผู้ถูกกล่าวหาให้การโต้แย้ง หากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้ดุลพินิจในการปรับเป็นพินัยแตกต่างจากการกระทำความผิดอาญาตามมาตรา ๒๒๗[๑๗] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดห้ามศาลพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น หากมีความสงสัยให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย

๒. ระยะเวลาในการออกคำสั่งปรับเป็นพินัย

ข้อ ๑๓ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้กำหนดระยะเวลาในการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้ โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการพิจารณาและออกคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หากมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้การพิจารณาและออกคำสั่งไม่แล้วเสร็จ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่จะขยายระยะเวลาเกินสองครั้งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๓๘

อย่างไรก็ดี ระยะเวลาที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการพิจารณาและออกคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหานั้น จะเริ่มนับเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์พร้อมที่จะพิจารณามีคำสั่งแล้ว ดังนั้น หากเป็นกรณีที่ไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบคำชี้แจงมาด้วย ระยะเวลาสามสิบวัน

---

[๑๗] มาตรา ๒๒๗ ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย

จึงต้องเริ่มนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา ส่วนกรณีที่มีการจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบคำชี้แจงมาหลายครั้ง ก็ต้องนับจากครั้งสุดท้ายที่ถือว่าได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ การส่งคำชี้แจงหลายครั้งต้องอยู่ภายใต้กรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้นั้นต้องส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาด้วย

๓. วิธีการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัย

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ออกคำสั่งปรับเป็นพินัยแล้ว ให้ส่งคำสั่งนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ สำหรับกรณีการกระทำความผิดตามกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนั้นต้องมีการแจ้งขึ้นทะเบียน หรือได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่กฎหมายจะกำหนดให้บุคคลนั้นต้องแจ้งที่อยู่ต่อหน่วยงานของรัฐเสมอ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงสามารถส่งไปตามที่อยู่ที่ได้มีการแจ้งไว้ได้ โดยจะต้องส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับเสมอเพื่อให้มีหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหา และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ ทั้งนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้กำหนดแนวทางในการทำคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้แนบท้ายระเบียบดังกล่าวด้วยแล้ว

อนึ่ง โดยที่การแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อผู้อยู่ภายใต้คำสั่งกฎหมายจึงได้กำหนดวิธีการแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงไม่สามารถแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งจะแตกต่างจากกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์

๓.๑ กรณีที่ผู้กระทำความผิดปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐและยินยอมจะชำระค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยโดยตรงต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ต้องส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๔/๒๕๖๗

การที่มาตรา ๒๐ กำหนดให้ส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับเป็นข้อกำหนดสำหรับการส่งคำสั่งให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า เพื่อให้มีหลักฐานในการส่งคำสั่งที่ชัดเจนและป้องกันการโต้แย้ง แต่กรณีที่ผู้กระทำความผิดปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐและยินยอมจะชำระค่าปรับเป็นพินัย หากตีความบทบัญญัติดังกล่าวโดยจำกัด ย่อมเป็นการสร้างขั้นตอนและภาระให้แก่ทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทำให้กระบวนการปรับเป็นพินัยต้องล่าช้าออกไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น กรณีนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงสามารถส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยให้แก่ผู้กระทำความผิดซึ่งปรากฏอยู่ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงได้ และหากจะดำเนินการตามความเห็นนี้ให้รอบคอบ หน่วยงานของรัฐสมควรปรับปรุงแบบคำสั่งปรับเป็นพินัยโดยเพิ่มข้อความที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกปรับเป็นพินัยยอมรับว่ากระทำความผิดจริงและยินยอมชำระค่าปรับ และเพิ่มข้อความว่า “ไม่ต้องแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับอีก” พร้อมลงลายมือชื่อของผู้ถูกปรับเป็นพินัย และต้องมอบคำสั่งปรับเป็นพินัยนั้นให้แก่ผู้ถูกปรับด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินงานและเพื่อป้องกันการทุจริต

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๕๓/๒๕๖๗

ในกรณีที่การปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ หากความผิดทางพินัยที่องค์คณะจะดำเนินการปรับเป็นพินัยเป็นกรณีที่มีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะไม่มีความสงสัยว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดทางพินัย และมีองค์คณะที่อยู่ประจำ ณ สถานที่ทำการ ซึ่งสามารถพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยได้ทันทีในวันที่ผู้กระทำความผิดหรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้กระทำความผิดปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เป็นองค์คณะคนใดคนหนึ่งย่อมสามารถแจ้งข้อกล่าวหาด้วยวาจาต่อบุคคลดังกล่าวโดยตรงตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้ และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพและยินยอมชำระค่าปรับเป็นพินัย องค์คณะสามารถออกคำสั่งปรับเป็นพินัยและแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้กระทำความผิดหรือผู้ได้รับมอบอำนาจซึ่งปรากฏอยู่ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรงได้ โดยไม่ต้องส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ

๓.๒ กรณีที่คำสั่งปรับเป็นพินัยที่ส่งไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับถูกส่งกลับมายังเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากไม่มีผู้รับ ผู้รับย้ายที่อยู่ หรือไม่สามารถติดต่อได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๔/๒๕๖๗

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐ แล้ว จึงต้องถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยตั้งแต่วันที่ครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ที่เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ได้นำส่งและระบุเหตุขัดข้องดังกล่าวไว้ในใบตอบรับ หากผู้ถูกกล่าวหาไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๒๓ ต่อไป

๓.๓ การส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยให้แก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยว หรือคนต่างด้าว ที่ไม่มีที่พำนักเป็นหลักแหล่ง

การส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยให้แก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยว หรือคนต่างด้าว ที่ไม่มีที่พำนักเป็นหลักแหล่ง หากบุคคลดังกล่าวยังอยู่ในประเทศไทย เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากสถานีตำรวจหรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในการตรวจสอบข้อมูลที่อยู่ของคนต่างด้าวและส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยังที่อยู่ที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ หรือส่งไปยังที่อยู่ที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ในขั้นตอนการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือรับสารภาพได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๔/๒๕๖๗

การที่ชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยว หรือคนต่างด้าว จะเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องมีการแจ้งที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานตำรวจตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงสามารถขอความร่วมมือจากสถานีตำรวจหรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในการตรวจสอบข้อมูลที่อยู่ของบุคคลดังกล่าว และส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยังที่อยู่ตามที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๗๘/๒๕๖๗

กรณีของคนต่างด้าวซึ่งอยู่ในราชอาณาจักรแต่ไม่มีที่พำนักเป็นหลักแหล่ง แต่เนื่องจากการที่บุคคลดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น จะต้องมีการแจ้งที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตำรวจตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงสามารถขอความร่วมมือจากสถานีตำรวจหรือสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในการตรวจสอบข้อมูลที่อยู่ของคนต่างด้าวและส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยังที่อยู่ที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ หรือส่งไปยังที่อยู่ที่บุคคลนั้นได้แจ้งไว้ในขั้นตอนการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือรับสารภาพได้ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

แต่กรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นคนต่างด้าวไม่อยู่ในราชอาณาจักรภายหลังกระทำความผิดแล้ว หากไม่สามารถใช้วิธีการขอความช่วยเหลือในเรื่องทางอาญาตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ในทางปฏิบัติอาจใช้วิธีการขอความช่วยเหลือหรือประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศเพื่อติดตามบุคคลดังกล่าว โดยควรต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าของทรัพยากรที่ราชการจะต้องใช้ไปกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการติดตามการปรับเป็นพินัยในต่างประเทศด้วย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๔๔/๒๕๖๘

การดำเนินคดีในส่วนความผิดทางพินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่อยู่นอกราชอาณาจักร เช่น การส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา การส่งคำสั่งปรับเป็นพินัย การบังคับคดี จะกระทำได้ต่อเมื่อติดตามตัวบุคคลดังกล่าวได้ ซึ่งหากไม่สามารถใช้วิธีการขอความช่วยเหลือในเรื่องทางอาญาตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ในทางปฏิบัติอาจใช้วิธีการขอความช่วยเหลือหรือประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศเพื่อติดตามบุคคลดังกล่าว โดยควรต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าของทรัพยากรที่ราชการจะต้องใช้ไปกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการติดตามการปรับเป็นพินัยในต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ เนื่องจากความผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นพฤติการณ์ที่ต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ หน่วยงานจึงอาจประสานสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง โดยแจ้งชื่อและรายละเอียดอื่น ๆ ของคนต่างด้าวผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กระทำความผิดทางพินัยนั้นให้แก่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อตรวจสอบและพิจารณาการอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร รวมทั้งประสานงานให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ แก่คนต่างด้าวดังกล่าวต่อไปภายในอายุความ

๓.๔ การจัดส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังผู้แทนของนิติบุคคลซึ่งต้องรับผิดร่วมกับนิติบุคคล ไปยังที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของนิติบุคคล

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๕๓/๒๕๖๗

หากผู้แทนของนิติบุคคลได้แจ้งว่าที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของนิติบุคคลเป็นที่อยู่ของผู้แทนของนิติบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐสามารถส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยไปยังที่อยู่นั้นได้ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่ให้ส่งคำสั่งไปยังที่อยู่ที่ปรากฏ

ตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หรือที่อยู่ตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ

๔. คำสั่งปรับเป็นพินัยที่มีข้อบกพร่อง

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐพบว่ากระบวนการพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยมีข้อบกพร่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ออกคำสั่งปรับเป็นพินัยไม่มีอำนาจในการเพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งปรับเป็นพินัยดังกล่าว

ความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๙๓๕/๒๕๖๘

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐพบว่ากระบวนการพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยมีข้อบกพร่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องประสานไปยังพนักงานอัยการในชั้นการพิจารณาสำนวนเพื่อขอให้พนักงานอัยการใช้อำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร หรือจะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการก็ได้ ตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ไม่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งปรับเป็นพินัยเองได้

มาตรา ๒๑ รายละเอียดของคำสั่งปรับเป็นพินัย

> มาตรา ๒๑ คำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ ให้ทำเป็นหนังสือโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้
>
> (๑) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย
>
> (๒) อัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ และจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดให้ต้องชำระ
>
> (๓) ระยะเวลาที่ต้องชำระซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
>
> (๔) กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการต่อไป ถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด
>
> (๕) สิทธิในการขอผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรคสอง หรือการยื่นคำร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๑๐
>
> (๖) รายละเอียดอื่นใดที่เห็นสมควรอันจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจสภาพแห่งการกระทำความผิดหรือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกกล่าวหา

มาตรา ๒๑ ได้กำหนดรายละเอียดของคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้ ซึ่งคล้ายคลึงกับการแจ้งคำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และเพื่อความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัย ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ยังได้กำหนดรูปแบบและแนวทางในการทำคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้เพิ่มเติมว่า คำสั่งปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือระบุวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน แล้วแต่กรณี และจะมีรายละเอียดตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายระเบียบสำนัก

นายกรัฐมนตรีนี้ด้วยก็ได้ ซึ่งแนวทางในการทำคำสั่งปรับเป็นพินัยดังกล่าวเป็นเพียงการวาง “แนวทาง” ในการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่จะพิจารณานำถ้อยคำ สาระสำคัญ และรูปแบบดังกล่าวไปปรับใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องตามบริบทของกฎหมายที่บัญญัติความผิดทางพินัยของหน่วยงานต่าง ๆ เท่านั้น

อย่างไรก็ดี โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติว่า การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง ประกอบกับเมื่อพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำสั่งปรับเป็นพินัยไว้ จึงไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่เห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัย ย่อมมีสิทธิที่จะไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย และให้พนักงานอัยการและศาลเป็นผู้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจสั่งปรับเป็นพินัยโดยมิชอบ สามารถใช้กลไกตามกฎหมายอาญาหรือการลงโทษทางวินัยในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๘๐/๒๕๖๗

การพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยทั่วไปและค่าปรับเป็นพินัยรายวัน จะต้องพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นด้วย กล่าวคือ หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำที่ฝ่าฝืนไปพร้อมกับการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ควรทำเป็นคำสั่งฉบับเดียวโดยกำหนดทั้งการปรับเป็นพินัยลักษณะแรกและการปรับเป็นพินัยเป็นรายวันด้วย แต่หากเป็นกรณีที่พบว่าไม่มีการปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำที่ฝ่าฝืนนั้นหลังจากมีคำสั่งปรับเป็นพินัยลักษณะแรกแล้ว กรณีนี้จึงต้องทำคำสั่งปรับเป็นพินัยรายวันอีกฉบับหนึ่ง

มาตรา ๒๒ วิธีดำเนินการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายเฉพาะ

> มาตรา ๒๒ ความในมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ไม่ใช้บังคับแก่การดำเนินการเกี่ยวกับความผิดทางพินัยที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติวิธีดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะหรือแตกต่างไปจากบทบัญญัติแห่งมาตราดังกล่าว

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มีความมุ่งหมายเพียงเปลี่ยนโทษอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้เป็นความผิดทางพินัยเพื่อลดภาระและเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้แก่ประชาชน มิได้มีความมุ่งหมายในการเปลี่ยนกระบวนการหรือการใช้อำนาจตามกฎหมายเฉพาะ หากกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยใดได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐาน การแจ้งข้อกล่าวหา และการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้เป็นการเฉพาะหรือแตกต่างจากที่มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ กำหนดไว้ ก็ให้ดำเนินการไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะได้ เช่น การออกคำสั่งปรับตามกฎหมายว่าด้วยการจราจร

ทางบกที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการออกใบสั่งตามมาตรา ๑๔๐[๑๘] มาตรา ๑๔๐/๑[๑๙] หรือการยึดใบอนุญาตใบขับขี่หรือบันทึกการยึดใบอนุญาตใบขับขี่ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และแจ้งการสั่งยึดใบอนุญาตใบขับขี่พร้อมด้วยเหตุผลในการสั่งยึดใบอนุญาตใบขับขี่ไว้จนกว่าผู้กระทำความผิดได้มีการชำระค่าปรับตามมาตรา ๑๔๐/๓[๒๐] และมาตรา ๑๔๑[๒๑]

---

[๑๘]มาตรา ๑๔๐ เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานจราจร ไม่ว่าพบด้วยตนเอง หรือโดยการใช้เครื่องอุปกรณ์ หรือโดยวิธีการอื่นใดว่า ผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง ที่เป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนและมีโทษปรับ เจ้าพนักงานจราจรจะว่ากล่าวตักเตือนหรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ผู้นั้นชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้

ในกรณีเจ้าพนักงานจราจรที่ออกใบสั่งไม่พบตัวผู้ขับขี่ ให้ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถที่ผู้ขับขี่สามารถเห็นได้ง่าย หากไม่สามารถติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ส่งใบสั่งพร้อมด้วยพยานหลักฐานโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถเพื่อให้ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบสั่งนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง แต่ไม่อาจทราบตัวผู้ขับขี่ด้วยโดยอนุโลม

เกณฑ์การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบและแบบของใบสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด

[๑๙]มาตรา ๑๔๐/๑ เมื่อเจ้าพนักงานจราจรได้ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถหรือส่งใบสั่งทางไปรษณีย์ตามมาตรา ๑๔๐ วรรคสองและวรรคสาม แล้ว ให้ถือว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งเมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถหรือส่งใบสั่งทางไปรษณีย์ดังกล่าว เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับหลังจากวันนั้น เมื่อเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งดังกล่าวแล้ว ให้สันนิษฐานว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถนั้นเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุในใบสั่ง เว้นแต่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถจะได้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับใบสั่งว่าผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่และผู้นั้นยอมรับว่าตนเป็นผู้ขับขี่ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้ใดยอมรับว่าเป็นผู้ขับขี่ เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถซึ่งไม่ใช่นิติบุคคลจะต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานสอบสวนเชื่อได้ว่าตนเองมิได้เป็นผู้ขับขี่นั้น

[๒๐]มาตรา ๑๔๐/๓ ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรพบว่าผู้ขับขี่ผู้ใดเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการได้รับใบอนุญาตขับขี่ ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจยึดใบอนุญาตขับขี่ หรือบันทึกการยึดใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ขับขี่ผู้นั้น โดยแจ้งการสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่พร้อมด้วยเหตุผลในการสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ให้ผู้ขับขี่ดังกล่าวทราบ พร้อมทั้งมอบหลักฐานการสั่งยึดใบอนุญาตขับขี่นั้นให้แก่ผู้ขับขี่ไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรยึดใบอนุญาตขับขี่ตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำบันทึกการยึดใบอนุญาตขับขี่ และให้ส่งบันทึกนั้นพร้อมด้วยใบอนุญาตขับขี่ของบุคคลดังกล่าว ไปยังนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก เพื่อให้นายทะเบียนดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

[๒๑]มาตรา ๑๔๑ เมื่อผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งตามมาตรา ๑๔๐ แล้ว ให้ชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่ง ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ชำระค่าปรับโดยการส่งธนาณัติหรือการส่งตั๋วแลกเงินของธนาคารโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนสั่งจ่ายให้แก่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พร้อมด้วยสำเนาใบสั่งไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่ง หรือโดยวิธีการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต หรือวิธีการอื่น โดยผ่านธนาคารหรือหน่วยบริการรับชำระเงินตามจำนวนที่ระบุไว้ในใบสั่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

(มีต่อหน้าถัดไป)

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๕๐๓/๒๕๖๖

มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อำนาจในการตักเตือนหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป โดยการแจ้งให้ผู้กระทำความผิดลบ ล้าง กวาด เก็บ ตกแต่ง หรือปรับปรุงสิ่งที่เป็นความผิดมิให้ปรากฏอีกต่อไป และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา ๔๖ ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดทำให้เกิดความสะอาดหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยผู้กระทำความผิดต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายตามที่ได้ใช้จ่ายไปจริงให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ดังนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่จึงยังคงสามารถดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะได้ แต่จะจับกุมผู้กระทำความผิดไม่ได้ เพราะความผิดดังกล่าวมิใช่ความผิดอาญาอีกต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖

มาตรา ๑๔๐/๑ และมาตรา ๑๖๐ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการรับแจ้งข้อมูลจากผู้ซึ่งได้รับใบสั่งไว้ ตลอดจนกำหนดหน้าที่ให้ต้องสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงให้ได้ความว่าผู้ขับขี่ซึ่งกระทำผิดคือใคร จึงเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงไว้เป็นการเฉพาะ เมื่อคดีจราจรเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยแล้ว พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายประกาศกำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย จึงสามารถดำเนินการตามมาตรา ๑๔๐/๑ และมาตรา ๑๖๐ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ได้ต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖

เจ้าพนักงานจราจรซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยยังสามารถใช้ขั้นตอนและกระบวนการในการออกใบสั่งซึ่งถือเป็นคำสั่งปรับเป็นพินัยตามที่พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๐/๑ มาตรา ๑๔๑ และมาตรา ๑๔๑/๑ กำหนดได้เช่นเดิม กล่าวคือยังสามารถว่ากล่าวตักเตือน ออกใบสั่ง ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถของผู้ขับขี่ หรือมีหนังสือแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่งไปยังผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถให้ชำระค่าปรับตามใบสั่ง ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมา

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖

เมื่อเจ้าพนักงานจราจรซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยออกคำสั่งปรับเป็นพินัยและผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับตามระยะเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานจราจรดังกล่าวต้องส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ โดยไม่จำต้องส่งสำนวนไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนและเปรียบเทียบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามที่มาตรา ๑๔๕

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒๑)

(๒) ชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจ โดยชำระตามจำนวนที่กำหนดไว้ในใบสั่งหรือตามจำนวนที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบ และในกรณีนี้ ให้พนักงานสอบสวนทุกท้องที่มีเขตอำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้ทั่วราชอาณาจักร

เมื่อผู้ได้รับใบสั่งได้ชำระค่าปรับครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกัน

แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ บัญญัติไว้อีก ส่วนพนักงานสอบสวนได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ไม่มีอำนาจเปรียบเทียบอีกต่อไป แต่ยังคงมีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนต่อไปได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖

โดยที่มาตรา ๑๔๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดแบบของใบสั่งให้เป็นไปตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด และปัจจุบันมีประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดแบบใบสั่งของเจ้าพนักงานจราจรไว้แล้ว จึงเป็นกรณีที่พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ได้กำหนดรายละเอียดของคำสั่งปรับไว้เป็นการเฉพาะ จึงได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการกำหนดรายละเอียดของคำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้รับคำสั่ง คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติสมควรดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ผู้รับคำสั่งรับทราบว่าใบสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งปรับเป็นพินัยไม่ใช่โทษอาญาอีกต่อไป โดยอาจกำหนดในใบสั่งให้เห็นว่าเป็นคำสั่งปรับเป็นพินัย รวมทั้งแจ้งสิทธิในการดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติไว้ด้วย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๖๑๔/๒๕๖๖

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้อำนาจพนักงานตรวจแรงงานหรือพนักงานตรวจความปลอดภัยในการเข้าไปตรวจสถานประกอบการและสอบถามข้อเท็จจริง และมีคำสั่งให้นายจ้าง ลูกจ้าง หรือผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้ถูกต้องตามกฎหมาย หากปฏิบัติตามคำสั่งภายในกำหนดเวลา ย่อมทำให้ความผิดระงับและไม่ต้องดำเนินการปรับเป็นพินัยอีก แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในกำหนดเวลา ก็ต้องเข้าสู่กระบวนการปรับเป็นพินัยโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๔๕/๒๕๖๗

ในกรณีที่กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้กำหนดวิธีดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะหรือแตกต่างจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หน่วยงานของรัฐไม่สามารถออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดระเบียบหรือวิธีการอื่นใดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการเรียกค่าปรับเป็นพินัยไว้เป็นการเฉพาะหรือแตกต่างตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๙๖/๒๕๖๗

การแจ้งความตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อประสงค์จะให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการลงโทษผู้กระทำความผิด ถือเป็นการกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยขึ้นตามกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ แล้ว แต่การแจ้งความตามมาตรา ๕๑ เป็นเพียงขั้นตอนการกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้นเท่านั้น โดยมิได้บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้เป็นการเฉพาะ จึงไม่อาจถือได้ว่าการแจ้งความดังกล่าวเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดวิธีดำเนินการ

เกี่ยวกับความผิดทางพินัยไว้เป็นการเฉพาะ อันเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ

มาตรา ๒๓ การดำเนินการกรณีปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๐ ปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ

ในการปรับเป็นพินัยนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนในคดีอาญา ดังนั้น เมื่อได้มีการแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดไว้ในหนังสือแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย มาตรา ๒๓ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป ทั้งนี้ เพื่อลดขั้นตอนในการดำเนินคดี ซึ่งแตกต่างจากการปรับทางปกครองที่ผู้อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งปรับมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งก่อนที่จะนำคดีไปฟ้องศาลปกครองเพื่อให้เพิกถอนคำสั่งปรับ และในกรณีกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ เช่น กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องคดีแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิผู้บริโภคต่อศาลได้ หรือกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจฟ้องคดีแรงงานให้แก่ลูกจ้างได้ แต่ไม่ตัดสิทธิเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายดังกล่าวที่จะส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล เนื่องจากมาตรา ๒๓ ใช้คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ”

อย่างไรก็ดี การดำเนินการในชั้นพนักงานอัยการ พนักงานอัยการจะไม่สามารถกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้เป็นอย่างอื่นแตกต่างจากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดได้ เนื่องจากบุคคลผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเท่านั้น ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ส่วนพนักงานอัยการมีอำนาจพิจารณาว่าเห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ ถ้าเห็นด้วยก็ฟ้องศาล แต่ถ้าไม่เห็นด้วยก็สั่งไม่ฟ้อง ดังนั้น พนักงานอัยการจึงไม่สามารถตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖
เมื่อเจ้าพนักงานจราจรซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ออกใบสั่งเพื่อให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้ว หากผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๔๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรยังคงยืนยันที่จะดำเนินคดีกับผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถผู้นั้น ให้มีหน้าที่ต้องสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ โดยไม่จำต้องส่งสำนวนไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนและเปรียบเทียบหรือว่ากล่าวตักเตือนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามที่มาตรา ๑๔๕ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ บัญญัติไว้อีก

อย่างไรก็ตาม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติอาจกำหนดระเบียบปฏิบัติในการส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการเพิ่มเติมตามที่กำหนดในข้อ ๑๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว โดยให้คำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๙๐/๒๕๖๗
ปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดแนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยในรูปแบบเอกสารและในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยนั้น ซึ่งแนวปฏิบัติดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อรองรับวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ศาลยุติธรรมกำหนดแล้ว ดังนั้น หากหน่วยงานเห็นว่ายังมีปัญหาการปฏิบัติ สมควรที่จะได้ประสานไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อหาแนวทางการทำงานร่วมกันต่อไป

มาตรา ๒๔ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพบความผิดทางพินัย

> มาตรา ๒๔ ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาพบการกระทำความผิดทางพินัย ให้มีหน้าที่แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายนั้น ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป เว้นแต่เป็นความผิดทางพินัยที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีเช่นนั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การปรับเป็นพินัยมีวัตถุประสงค์หลักในการให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจตราการกระทำความผิดและดำเนินการปรับเป็นพินัย ซึ่งในทางปฏิบัติหากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาพบการกระทำความผิดทางพินัย มาตรา ๒๔ ได้กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายนั้น ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป เนื่องจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไม่มีอำนาจปรับเป็นพินัย ยกเว้นแต่ความผิดทางพินัยที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกที่กำหนดให้ข้าราชการตำรวจเป็นหัวหน้าเจ้าพนักงานและเจ้าพนักงานจราจรซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติการตามกฎหมาย และนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้รักษาการตามกฎหมายได้กำหนดให้หัวหน้าเจ้าพนักงานและเจ้าพนักงานจราจรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวสามารถสั่งปรับเป็นพินัยสำหรับการกระทำความผิดที่ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้

มาตรา ๒๕ การพิจารณาปรับเป็นพินัยชั้นพนักงานอัยการ

มาตรา ๒๕ เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากพนักงานอัยการเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ดำเนินการเพื่อฟ้องคดีต่อศาล โดยจะมีหรือไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลก็ได้

ในกรณีพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบพร้อมทั้งเหตุผล หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ทำความเห็นแย้งเสนอไปยังผู้ดำรงตำแหน่งเหนือพนักงานอัยการที่มีคำสั่งเพื่อชี้ขาด เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้วให้พนักงานอัยการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือด้วย

ในการพิจารณาสำนวน พนักงานอัยการมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร หรือจะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัตินี้ และการกำหนดผู้มีอำนาจชี้ขาดความเห็นแย้ง ให้อัยการสูงสุดออกระเบียบให้พนักงานอัยการปฏิบัติได้ และเพื่อประโยชน์ในการประสานและร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนรวมทั้งสอดคล้องกับเขตอำนาจของพนักงานอัยการ อัยการสูงสุดจะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบถึงแนวปฏิบัติในการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการในแต่ละท้องที่ก็ได้

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้พนักงานอัยการกลั่นกรองคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทำนองเดียวกับการดำเนินคดีอาญา ซึ่งหากอัยการเห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ให้ดำเนินการเพื่อฟ้องคดีต่อศาล แต่การฟ้องคดีต่อศาลสำหรับคดีความผิดทางพินัยจะมีหรือไม่มีตัว

ผู้ถูกกล่าวหาไปศาลก็ได้ ซึ่งแตกต่างจากคดีอาญาที่มาตรา ๑๔๒[๒๒] ประกอบกับมาตรา ๑๖๕[๒๓] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้ในกรณีเห็นควรสั่งฟ้องคดี ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหานั้นถูกขังอยู่แล้ว และในวันไต่สวนมูลฟ้องต้องนำตัวจำเลยมาศาล อย่างไรก็ดี การที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการสามารถฟ้องคดีต่อศาลได้โดยไม่ต้องผ่านการสอบสวนของพนักงานสอบสวนอย่างคดีอาญา ก็เพื่อให้การดำเนินคดีความผิดทางพินัยเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ประสงค์ที่จะผลักภาระการพิสูจน์ในชั้นศาลให้เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเป็นผู้พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่ามีพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดทางพินัย จึงจะสามารถพิพากษาลงโทษได้

สำหรับในกรณีที่พนักงานอัยการพิจารณาสำนวนแล้วไม่เห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา ๒๕ วรรคสอง กำหนดให้อัยการสั่งไม่ฟ้อง โดยต้องแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบพร้อมทั้งเหตุผล หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ทำความเห็นแย้งเสนอไปยังผู้ดำรงตำแหน่งเหนือพนักงานอัยการที่มีคำสั่งเพื่อชี้ขาด ซึ่งเป็นการถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจเช่นเดียวกับกระบวนการดำเนินคดีอาญา

---

[๒๒]มาตรา ๑๔๒ ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้นั้นถูกควบคุม หรือขังอยู่ หรือปล่อยชั่วคราว หรือเชื่อว่าคงได้ตัวมาเมื่อออกหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นตามท้องสำนวนการสอบสวน ว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ส่งแต่สำนวนพร้อมด้วยความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ส่วนตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราวถ้าผู้ต้องหาถูกขังอยู่ ให้ขอเองหรือขอให้พนักงานอัยการขอต่อศาลให้ปล่อย

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหานั้นถูกขังอยู่แล้ว หรือผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อหาได้หลบหนีไป

แต่ถ้าเป็นความผิด ซึ่งพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเปรียบเทียบนั้นแล้ว ให้บันทึกการเปรียบเทียบนั้นไว้ แล้วส่งไปให้พนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

[๒๓]มาตรา ๑๖๕ ในคดีซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ในวันไต่สวนมูลฟ้อง ให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป เมื่อศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงแล้ว ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การก็ให้ศาลจดรายงานไว้ และดำเนินการต่อไป

จำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิในการที่จำเลยจะมีทนายมาช่วยเหลือ

ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลย ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป กับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาฟังการไต่สวนมูลฟ้อง โดยตั้งทนายให้ซักค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือจำเลยจะไม่มา แต่ตั้งทนายมาซักค้านพยานโจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น

ในมาตรา ๑๔๕[๒๔] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจทำความเห็นแย้งแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัด และในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทำความเห็นแย้ง มาตรา ๒๕ วรรคสี่ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งเหนือพนักงานอัยการมีคำสั่งชี้ขาดเพื่อให้กระบวนการดำเนินคดีมีความรวดเร็ว และเมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ให้พนักงานอัยการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาทราบว่าตนไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา

ในกระบวนการพิจารณาสำนวน พนักงานอัยการมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร หรือจะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการก็ได้ สำหรับการพิจารณาสำนวนและผู้ดำรงตำแหน่งเหนือพนักงานอัยการที่มีคำสั่งชี้ขาดความเห็นแย้งจะเป็นไปตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖[๒๕] ซึ่งกำหนดกระบวนการในการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในส่วนของกระบวนการก่อนฟ้องคดี กระบวนการภายหลังมีคำสั่งฟ้อง และกระบวนการภายหลังศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง

มาตรา ๒๖ พนักงานอัยการพบความผิดทางพินัยหรือความผิดอาญา

มาตรา ๒๖ ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัย หากพนักงานอัยการเห็นว่าเป็นความผิดทางอาญาหรือมีการกระทำความผิดทางอาญารวมอยู่ด้วย ให้พนักงานอัยการแจ้งให้พนักงานสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาต่อไป

ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางอาญา หากพนักงานอัยการเห็นว่าเป็นความผิดทางพินัยหรือมีการกระทำความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วย ให้พนักงานอัยการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป

---

[๒๔]มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ให้รีบส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนออธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รีบส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ทั้งนี้มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๓

ในกรณีที่อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์และถอนฎีกาโดยอนุโลม

[๒๕]โปรดดูระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประเภท ก ตอนที่ ๓๕ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖)

หลักการในมาตรานี้เป็นหลักการเดียวกับมาตรา ๒๔ คือในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางอาญา หากพนักงานอัยการเห็นว่าเป็นความผิดทางพินัยหรือมีการกระทำความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วย พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป มิฉะนั้น พนักงานอัยการก็ไม่สามารถดำเนินการฟ้องคดีสำหรับความผิดทางพินัยในเรื่องนั้นได้ เพราะถือว่ายังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ในทางกลับกัน หากพนักงานอัยการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัยแล้วเห็นว่าเป็นความผิดทางอาญาหรือมีการกระทำความผิดทางอาญารวมอยู่ด้วย พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องแจ้งให้พนักงานสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินคดีในส่วนของคดีอาญาต่อไป เพราะถือว่าความผิดในส่วนนี้ยังอยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะเป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากพนักงานอัยการจะยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้จะต้องมีการสอบสวนความผิดในเรื่องนั้นมาก่อน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๐[๒๖] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๗ ผลของการชำระค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา ๒๗ ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดก่อนฟ้องคดีต่อศาล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี ยุติการดำเนินการฟ้องคดี หรือถ้าได้มีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ก่อนศาลมีคำพิพากษาให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี

โดยที่ความผิดทางพินัยเป็นการไม่ปฏิบัติหรือฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ร้ายแรง และผลของการกระทำความผิดคือการชำระค่าปรับเป็นพินัย ดังนั้น ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยชำระค่าปรับครบถ้วนตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด ไม่ว่าจะชำระในชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาออกคำสั่งปรับหรือในชั้นพนักงานอัยการพิจารณาสำนวน มาตรา ๒๗ จึงกำหนดให้ยุติการดำเนินการฟ้องคดี หรือเมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว มีการชำระค่าปรับก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาก็ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี แต่หากศาลมีคำพิพากษาแล้วต้องชำระค่าปรับตามคำพิพากษาของศาลซึ่งอาจจะน้อยหรือมากกว่าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสั่งปรับก็ได้ เนื่องจากในการพิจารณาคดีศาลไม่ผูกพันตามคำสั่งปรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๙๐/๒๕๖๗
หากผู้กระทำความผิดทางพินัยได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนก่อนฟ้องคดีต่อศาลหรือก่อนศาลมีคำพิพากษา เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี จะต้องยุติการดำเนินการฟ้องคดี หรือถ้าได้มีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ก่อนศาลมีคำพิพากษา ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี เพราะถือว่าความผิดทางพินัยเป็นอันยุติแล้ว และการยุติการปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือ แต่เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดยังไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการแจ้งยุติการฟ้องคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อพนักงานอัยการไว้ว่าจะสามารถดำเนินการอย่างไรได้บ้าง สมควรที่หน่วยงานจะได้ประสานไปยัง

---

[๒๖]มาตรา ๑๒๐ ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาล โดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน

สำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อหาแนวทางการทำงานร่วมกันให้ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งหนังสือยุติการปรับเป็นพินัยต่อไป

มาตรา ๒๘ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาและวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย

มาตรา ๒๘ ให้ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชำนัญพิเศษ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางพินัย

วิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ข้อบังคับตามวรรคสองต้องคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร และจะกำหนดให้ศาลพิจารณาลับหลังจำเลยก็ได้ แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด จำเลยมีสิทธิแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับให้มาต่อสู้คดีแทนได้ โดยมิให้ถือว่าเป็นการพิจารณาลับหลังจำเลย และในการส่งเอกสารให้กำหนดให้สามารถส่งทางอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นที่เหมาะสมได้ด้วย ในกรณีสมควร จะกำหนดค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้ด้วยก็ได้ ข้อบังคับดังกล่าวเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

เนื่องจากคดีความผิดทางพินัยเป็นคดีที่ไม่ร้ายแรงและมีทั้งคดีที่เป็นความผิดเล็กน้อยอัตราค่าปรับต่ำ ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาได้จนถึงคดีที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจที่ไม่ใช่อาชญากรรมทางเศรษฐกิจซึ่งมีอัตราโทษสูงและบางคดีอยู่ในอำนาจของศาลชำนัญพิเศษ ประกอบกับเมื่อมีการนำมาตรการปรับเป็นพินัยมาใช้มากขึ้น หากจำกัดให้เฉพาะศาลจังหวัดหรือศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญามีอำนาจพิจารณาคดีความผิดทางพินัยอาจมีปัญหาเรื่องจำนวนของผู้พิพากษาที่จะพิจารณาคดีได้ จึงกำหนดให้ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชำนัญพิเศษ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางพินัย สำหรับวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยของศาล มาตรา ๒๘ วรรคสอง บัญญัติให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และมาตรา ๒๘ วรรคสาม วางกรอบในการออกข้อบังคับไว้โดยต้องคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร โดยเฉพาะการรับฟังพยานหลักฐานที่จะกำหนดให้ศาลพิจารณาลับหลังจำเลยก็ได้ และจำเลยมีสิทธิแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับให้มาต่อสู้คดีแทนได้ โดยมิให้ถือว่าเป็นการพิจารณาลับหลังจำเลย ซึ่งหลักการพิจารณาลับหลังจำเลยเป็นหลักการที่กำหนดไว้พิเศษสำหรับคดีความผิดทางพินัยที่ผู้กระทำความผิดเพียงชำระค่าปรับโดยไม่มีการกักขังแทนค่าปรับ ในการฟ้องคดีจึงจะมีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลหรือไม่ก็ได้

สำหรับวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยในปัจจุบันเป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖[๒๗] และข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘[๒๘] ทั้งนี้ ข้อบังคับทั้งสองฉบับดังกล่าวมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

หมวด ๑ บททั่วไป (ข้อ ๖ ถึงข้อ ๑๐) กำหนดให้การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยเป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับนี้ ในกรณีที่ข้อบังคับนี้ไม่ได้กำหนดไว้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร ส่วนกระบวนพิจารณาให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยคดีที่ยื่นฟ้องด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การส่งเอกสารในคดีไปยังจำเลยหรือบุคคลใด ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์หรือหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดเป็นผู้จัดทำและส่งเอกสารนั้นก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด[๒๙] และให้ถือว่าเป็นการส่งโดยเจ้าพนักงานศาล สำหรับการชำระค่าปรับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล อาจชำระทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านหน่วยงานของรัฐที่มีความตกลงกับสำนักงานศาลยุติธรรม ทั้งนี้ จำเลยอาจแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลอื่นให้ดำเนินกระบวนพิจารณาแทนได้ โดยแสดงหลักฐานการแต่งตั้งเป็นหนังสือต่อศาล

หมวด ๒ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น (ข้อ ๑๑ ถึงข้อ ๑๙/๑) กำหนดรายละเอียดของคำฟ้อง เช่น ตำแหน่งของพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เป็นโจทก์ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และสัญชาติของจำเลย ฐานความผิดทางพินัย พร้อมทั้งสำเนาคำฟ้องมาส่งศาลให้เพียงพอกับจำนวนของจำเลย หากมีทรัพย์สินของจำเลยที่ถูกยึดหรืออายัดหรืออยู่ในอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ระบุมาในคำฟ้องด้วย และในวันยื่นฟ้องโจทก์จะมีหรือไม่มีตัวจำเลยมาศาลก็ได้ ทั้งนี้ ถ้าฟ้องถูกต้องให้ศาลประทับฟ้อง และส่งสำเนาคำฟ้องให้จำเลย กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

ในกรณีที่จำเลยไม่แสดงความประสงค์ต่อสู้คดี ให้ศาลพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐประกอบความเห็นของเจ้าพนักงานคดีหรือเจ้าพนักงานศาลที่ได้รับมอบหมาย และจะมีคำพิพากษาโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ ถ้าจำเลยประสงค์ต่อสู้คดี ให้ศาลสอบถามจำเลยว่าประสงค์จะโต้แย้งในปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดทางพินัยหรือจำนวนค่าปรับเป็นพินัย จากนั้นให้ศาลพิจารณาว่าจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานหรือไม่ หากเห็นว่าจำเป็น ก็ให้โจทก์และจำเลยนำพยานหลักฐานเข้าสืบ โดยให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาให้รับผิดทางพินัยจนกว่าจะมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือว่าจำเลยกระทำความผิดทางพินัย ทั้งนี้ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำ

---

[๒๗]ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๐/ตอนที่ ๓๖ ก/หน้า ๖๓/๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๖

[๒๘]ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๒/ตอนที่ ๕ ก/หน้า ๒๖/๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

[๒๙]รายละเอียดโปรดดูประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ < https://jla.coj.go.th/th/content/category/detail/id/1602/iid/356173>

ความผิดทางพินัย พนักงานอัยการจะขอรวมไปกับฟ้องคดีความผิดทางพินัยหรือจะยื่นคำร้องในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นก็ได้

คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีความผิดทางพินัยอย่างน้อยต้องมีข้อเท็จจริงที่ฟังได้โดยสรุปและคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดี พร้อมด้วยเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยนั้น กรณีที่พิพากษาหรือสั่งให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ให้ศาลกำหนดเวลาชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร และแจ้งกำหนดเวลาดังกล่าวแก่ผู้ที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยในวันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งหรือส่งไปพร้อมกับคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยให้ถือว่าทราบในวันที่หนังสือแจ้งไปถึง แล้วแต่กรณี กรณีที่บุคคลถูกศาลพิพากษาให้รับผิดทางพินัยไม่ได้เข้ามาในคดีเพราะเหตุไม่ทราบว่าถูกฟ้องโดยมิใช่ความผิดของตน อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาใหม่ได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้มีการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

หมวด ๓ อุทธรณ์ (ข้อ ๒๐ ถึงข้อ ๒๒) ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษา โดยปัญหาข้อกฎหมายที่อุทธรณ์ต้องเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลชั้นอุทธรณ์ควรวินิจฉัย ซึ่งให้รวมถึงกรณีโต้แย้งว่าการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือโต้แย้งว่าการดำเนินกระบวนพิจารณาของศาลชั้นต้นขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับนี้ เป็นต้น

หมวด ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและค่าฤชาธรรมเนียม (ข้อ ๒๓ ถึงข้อ ๒๗) เมื่อจำเลยหรือผู้กระทำความผิดทางพินัยไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลออกหมายบังคับคดีทันที เพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙/๑ วรรคสอง ในการนี้ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดีมีหน้าที่ตรวจสอบหาทรัพย์สินของจำเลยหรือผู้กระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ด้วย โดยการดำเนินการทางศาลตามข้อบังคับนี้ ให้คู่ความได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง เว้นแต่ความรับผิดชั้นที่สุดในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับทางพินัยและไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้กักขังแทนค่าปรับหรือส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรม แต่ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔๕ วรรคสองและวรรคสาม ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ยินยอมทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ศาลอาจใช้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอย่างอื่นที่เหมาะสมซึ่งไม่มีการควบคุมตัวและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดแก่เด็กหรือเยาวชนนั้น ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ฯ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ให้ใช้เป็นวิธีการสุดท้ายเมื่อเด็กหรือเยาวชนจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล

หมวด ๕ บทเฉพาะกาล (ข้อ ๒๘ และข้อ ๒๙) กำหนดรองรับให้ความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ถ้าได้สอบสวนอย่างคดีอาญาและพนักงานอัยการได้มีคำสั่งเด็ดขาดให้ฟ้องคดีก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ฯ ใช้บังคับ หากโจทก์ยื่นฟ้องความผิดดังกล่าวรวมมากับความผิดอาญาอื่น ให้ศาลมีคำสั่งประทับฟ้องคดีไว้และพิจารณาโดยยึดคดีอาญาเป็นหลัก แต่หากจะลงโทษความผิดทางพินัยก็ให้พิจารณาลงโทษปรับเป็นพินัย สำหรับความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ถ้าคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ถือว่ากระบวนการ

ที่ได้ดำเนินการมาแล้วโดยชอบด้วยกฎหมายก่อนที่ความผิดนั้นจะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยมีผลสมบูรณ์ และให้ศาลใช้บทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยบังคับแก่คดีต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๘๐/๒๕๖๗

มาตรา ๑๐๑/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นบทกำหนดโทษซึ่งกำหนดโทษปรับเป็นพินัยไว้ ๒ ลักษณะ คือ โทษปรับเป็นพินัยซึ่งปรับได้ไม่เกินหนึ่งล้านบาท และโทษปรับเป็นพินัยรายวันซึ่งปรับไม่เกินวันละหนึ่งแสนบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น ในการฟ้องคดี คำขอท้ายฟ้องในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑/๑ วรรคหนึ่ง จะต้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาปรับเป็นพินัยทั้งการปรับเป็นพินัยในลักษณะแรกและลักษณะที่สองไปในคำขอเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดปัญหาการฟ้องซ้ำตามข้อ ๖ แห่งข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกอบกับมาตรา ๓๙ (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๙ เขตอำนาจศาล

> มาตรา ๒๙ เมื่อความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้ฟ้องที่ศาลนั้น แต่ถ้าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้ฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งได้
>
> ในกรณีที่ไม่ปรากฏชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดมีที่อยู่ แต่ถ้าไม่ทราบที่อยู่ของผู้กระทำความผิด ให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หากมีผู้กระทำความผิดหลายคน ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติซึ่งกำหนดเขตอำนาจของศาล โดยการฟ้องคดีความผิดทางพินัยมีหลักการเช่นเดียวกันกับการฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๒๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ เมื่อความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้ฟ้องที่ศาลนั้น ในกรณีที่ความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้ฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งได้ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน อย่างไรก็ดี สำหรับมาตรา ๒๙ วรรคสอง วางหลักไว้แตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยกำหนดให้ในกรณีที่ไม่ปรากฏชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดมีที่อยู่ แต่ถ้าไม่ทราบที่อยู่ของผู้กระทำความผิด ให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หากมีผู้กระทำความผิดหลายคน ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

มาตรา ๓๐ การบังคับตามคำพิพากษา

มาตรา ๓๐ ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา ๓๐ ได้วางหลักการบังคับคดีความผิดทางพินัยไว้ โดยกรณีการชำระค่าปรับเป็นพินัยตามคำพิพากษานั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ แต่ให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะกำหนดเวลาตามสมควร อันแตกต่างจากการชำระค่าปรับตามคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาตรา ๒๑ (๓) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดระยะเวลาในการชำระค่าปรับได้ไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ กรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งรวมถึงไม่ได้ขอผ่อนชำระหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยนั้น กรณีนี้มาตรา ๓๐ ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัยต่อไป และแม้มาตรา ๓๐ จะไม่ได้กำหนดว่า คดีความผิดทางพินัยดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว การแปลความก็ต้องแปลความไปในทางที่ว่า การจะบังคับคดีความผิดทางพินัยได้ก็ต่อเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว[๓๐]

มาตรา ๓๑ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา ๓๑ ให้นำความในมาตรา ๒๙/๑ วรรคสองและวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การบังคับคดีตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๓๐ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดกรณีที่ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดทางพินัยเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย ทั้งกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยฝ่าฝืนคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับตามมาตรา ๑๐ หรือไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๓๐ โดยมาตรา ๓๑ กำหนดให้นำมาตรา ๒๙/๑ วรรคสองและวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่การบังคับคดี กล่าวคือ ในการบังคับคดี ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ศาลแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาล และพนักงานอัยการ ดำเนินการบังคับคดีโดยการสืบทรัพย์ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องคำพิพากษาและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงานอัยการ

---

[๓๐]สุรสิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์, พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕: ศึกษากรณีวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย, สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๖๗, หน้า ๑๑๓.

มาตรา ๓๒ การอุทธรณ์คำพิพากษา

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย

ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีสิทธิอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๒๘ เงื่อนไขดังกล่าวต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อผู้อุทธรณ์และสังคมโดยรวมในการรับภาระค่าใช้จ่ายประกอบกัน

คำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษา สืบเนื่องจากการกระทำความผิดทางพินัยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ร้ายแรง มาตรา ๓๒ จึงกำหนดห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ซึ่งได้กลั่นกรองมาแล้วทั้งในส่วนของข้อเท็จจริงที่มีการกลั่นกรองในชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐและชั้นพนักงานอัยการ และกรณีการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยก็ได้กลั่นกรองในชั้นของเจ้าหน้าที่ของรัฐและศาลชั้นต้น สำหรับปัญหาข้อกฎหมายนั้น มาตรา ๓๒ วรรคสอง กำหนดให้เฉพาะผู้กระทำความผิดมีสิทธิอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๒๘ โดยมาตรา ๓๒ วรรคสอง ได้วางหลักเกณฑ์การออกข้อบังคับดังกล่าวว่า ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อผู้อุทธรณ์และสังคมโดยรวมในการรับภาระค่าใช้จ่ายประกอบกัน ซึ่งตามข้อ ๒๒ แห่งข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยฯ ได้กำหนดปัญหาข้อกฎหมายซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลชั้นอุทธรณ์ควรวินิจฉัย ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การโต้แย้งว่าการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๒) การโต้แย้งว่าการดำเนินกระบวนพิจารณาของศาลชั้นต้นขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับนี้

(๓) เมื่อคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกัน หรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกา

(๔) เมื่อคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกามาก่อน

(๕) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น

(๖) เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์แล้วอาจมีผลเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น

(๗) ปัญหาข้อกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวพันกับประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๓ เหตุยุติคดีความผิดเป็นพินัย

มาตรา ๓๓ คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้ว

(๒) โดยความตายของผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) เมื่อมีการเปรียบเทียบความผิดอาญาตามมาตรา ๑๖ (๔)

(๔) เมื่อคดีขาดอายุความตามมาตรา ๑๑ หรือพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๓ ได้กำหนดเหตุที่ทำให้คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติไว้ ๔ ประการ ดังนี้

(๑) เมื่อชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้ว กรณีนี้คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ เนื่องจากได้มีการบังคับคดีเสร็จสิ้นแล้ว สำหรับการชำระค่าปรับเป็นพินัยนั้นย่อมรวมทั้งการชำระค่าปรับเป็นพินัยเต็มจำนวนและการชำระค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๐

(๒) ความตายของผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) เมื่อเปรียบเทียบความผิดอาญาตามมาตรา ๑๖ (๔) กรณีนี้การกระทำความผิดอาญาเป็นความผิดหลัก เมื่อได้เปรียบเทียบความผิดอาญาแล้ว ย่อมถือว่าความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ

(๔) เมื่อคดีขาดอายุความตามมาตรา ๑๑ หรือพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๒

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๔๕/๒๕๖๗

กรณีผู้ถูกกล่าวหาซึ่งประสงค์จะชำระค่าปรับเป็นพินัยออนไลน์ผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ก่อนที่กรมทางหลวงจะออกคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือก่อนครบกำหนดเวลาที่จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย นั้น หากกรมทางหลวงสามารถออกแบบให้ผู้ต้องหายอมรับสารภาพผ่านทางเว็บไซต์ระบบ M-Flow แอปพลิเคชัน mflowthai และระบบ Line OA พร้อมทั้งบันทึกว่ายินยอมให้กรมทางหลวงไม่ต้องส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไว้เป็นหลักฐาน กรมทางหลวงก็สามารถรับชำระค่าธรรมเนียมผ่านทางค้างชำระและค่าปรับเป็นพินัยที่มีการชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ก่อนที่กรมทางหลวงจะออกคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือก่อนครบกำหนดเวลาที่จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยได้ และเมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้วถือว่าความผิดทางพินัยเป็นอันยุติตามมาตรา ๓๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ

มาตรา ๓๔ การห้ามบันทึกประวัติอาชญากรรม

> มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใดรวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรม หรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม

การที่มาตรา ๓๔ บัญญัติห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใดรวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรม หรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม นั้น ก็เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดที่มิใช่การกระทำความผิดอาญาอย่างร้ายแรงต้องมีประวัติอาชญากรรมติดตัว อันเป็นหลักการประการสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖/๒๕๖๖ เมื่อความผิดทางพินัยไม่ใช่ความผิดอาญา แบบบันทึกประวัติผู้ต้องหาซึ่งใช้กับกรณีการกระทำความผิดอาญา จึงไม่สามารถนำมาใช้ได้ต่อไป อย่างไรก็ดี การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับเป็นพินัยเพื่อประโยชน์ในการใช้ประกอบการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือเพื่อประโยชน์ในการจัดทำรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมดำเนินการดังกล่าวได้ตามข้อ ๑๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ แต่จะนำข้อมูลนั้นไปใช้ในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยในเรื่องอื่นที่มิใช่การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น นอกจากนี้ บันทึกประวัติดังกล่าวควรใช้คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” หรือ “ผู้กระทำความผิดทางพินัย” จะใช้คำว่า “ผู้ต้องหา” ซึ่งใช้เรียกบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดทางอาญามิได้

มาตรา ๓๕ การชำระค่าปรับผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

> มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับเป็นพินัย จะกำหนดให้ชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้

มาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดรองรับเพื่ออำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับเป็นพินัยให้สามารถชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยไม่เป็นบทบังคับให้ต้องชำระค่าปรับผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ทั้งนี้ ในส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นไปตามกฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖[๓๑] ซึ่งข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้การชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้ชำระตามจำนวนที่ระบุไว้ในคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย ณ สถานที่หรือโดย

---

[๓๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๐/ตอนที่ ๓๗ ก/หน้า ๖/๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖

วิธีการที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้ในคำสั่งดังกล่าวผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

(๑) ธนาคาร

(๒) หน่วยบริการรับชำระเงินที่เป็นของรัฐหรือเอกชนตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด

(๓) เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM)

(๔) บัตรอิเล็กทรอนิกส์

(๕) โมไบล์แบงกิง (Mobile Banking)

(๖) อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking)

(๗) สถานที่หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

โดยข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อ ๒ โดยพิจารณาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ได้โดยสะดวกอย่างน้อยหนึ่งช่องทาง และหน่วยงานของรัฐจะเรียกค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากค่าปรับเป็นพินัยไม่ได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖

มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ไม่ได้บังคับให้ต้องชำระค่าปรับผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ผู้กระทำความผิดจึงชำระค่าปรับตามใบสั่งได้ตามช่องทางที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๑ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๕๑๕/๒๕๖๖

มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งข้อ ๒ และข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ฯ กำหนดให้การชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยสามารถชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือผ่านช่องทางตามที่กำหนด และหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยพิจารณาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ได้โดยสะดวกอย่างน้อยหนึ่งช่องทาง และหน่วยงานของรัฐจะเรียกค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากค่าปรับเป็นพินัยไม่ได้ ดังนั้น กรมการขนส่งทางบกจึงไม่อาจหักเงินค่าปรับเป็นพินัยบางส่วนเพื่อเป็นค่าบริการจากประชาชนได้

มาตรา ๓๖ ค่าปรับเป็นพินัยต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

> มาตรา ๓๖ ค่าปรับเป็นพินัยให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยหรือกฎหมายอื่นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเจตนารมณ์ในการกำหนดให้ค่าปรับเป็นพินัยเป็นรายได้แผ่นดินที่ต้องนำส่งคลัง เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

เป็นอย่างอื่นโดยเป็นไปตามมาตรา ๓๔[๓๒] แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งว่า ให้บรรดาเงินที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ ไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ หรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่หรือสัญญา หรือได้รับจากการให้ใช้ทรัพย์สินหรือเก็บดอกผลจากทรัพย์สินของราชการ ให้นำส่งคลังตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น กรณีตามมาตรา ๓๖ จึงเป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้โดยสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐแล้ว

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖

เงินค่าปรับตามกฎหมายที่กระทรวงการคลังอนุญาตให้หักนำไปใช้จ่ายเป็นเงินสินบน รางวัล หรือเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานหรือนำส่งเข้ากองทุนตามกฎหมาย และข้อบังคับของกระทรวงการคลังออกตามความในมาตรา ๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ ย่อมสามารถดำเนินการต่อไปได้ตามที่มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติไว้ โดยไม่ต้องส่งเงินส่วนดังกล่าวเข้าคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๕๐๓/๒๕๖๖

เมื่อมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

---

[๓๒]มาตรา ๓๔ บรรดาเงินที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ ไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ หรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่หรือสัญญา หรือได้รับจากการให้ใช้ทรัพย์สินหรือเก็บดอกผลจากทรัพย์สินของราชการ ให้นำส่งคลังตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งได้รับเงินที่มีผู้มอบให้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ใช้จ่ายในกิจการของหน่วยงานของรัฐนั้นก็ดี หรือได้รับเงินที่เกิดจากทรัพย์สินซึ่งมีผู้มอบให้เพื่อหาดอกผลใช้จ่ายในกิจการของหน่วยงานของรัฐนั้นก็ดี ให้หน่วยงานของรัฐนั้นจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันภายในวงเงินที่ได้รับนั้นได้ และไม่ต้องนำส่งคลัง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งได้รับเงินตามโครงการช่วยเหลือ หรือร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศอื่นใดหรือบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นเงินให้กู้หรือให้เปล่า รวมทั้งเงินที่ได้รับสืบเนื่องจากโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือเช่นว่านั้น รัฐมนตรีจะกำหนดเป็นอย่างอื่นโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้

เมื่อมีเหตุผลอันสมควร รัฐมนตรีจะอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งที่ได้รับเงินในกรณีต่อไปนี้ นำเงินนั้นไปใช้จ่ายโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้

(๑) เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินและจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา

(๒) เงินรายรับของหน่วยงานของรัฐ ที่เป็นสถานพยาบาล สถานศึกษา หรือสถานอื่นใดที่อำนวยบริการอันเป็นสาธารณประโยชน์ หรือประชาสงเคราะห์

(๓) เงินที่ได้รับในลักษณะผลพลอยได้จากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่

(๔) เงินที่ได้รับจากการจำหน่ายหุ้นในนิติบุคคลเพื่อนำไปซื้อหุ้นในนิติบุคคลอื่น

การจ่ายเงินตาม (๒) และ (๓) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีและผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ส่วนการจำหน่ายหุ้นและการซื้อหุ้นตาม (๔) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้ค่าปรับที่เปรียบเทียบนั้นเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติการจัดการค่าปรับไว้เป็นอย่างอื่น อันเข้าข้อยกเว้นของมาตรา ๓๖ ดังกล่าวแล้ว

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๕๗๔/๒๕๖๖

เมื่อมาตรา ๑๕๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติว่า คณะรัฐมนตรีจะอนุมัติให้นำเงินค่าเปรียบเทียบปรับคดีอาญาที่เป็นอำนาจของข้าราชการตำรวจ เงินค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก เฉพาะส่วนที่จะต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และเงินค่าปรับทางปกครองที่ข้าราชการตำรวจสั่งปรับตามกฎหมายให้เป็นของกองทุนเพื่อการสืบสวน สอบสวน การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินก็ได้ ดังนั้น เงินค่าปรับตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ได้เปลี่ยนเป็นค่าปรับเป็นพินัยแล้ว หากเงินค่าปรับนั้นเป็นเงินค่าเปรียบเทียบปรับคดีอาญาที่เป็นอำนาจของข้าราชการตำรวจ เงินค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกเฉพาะส่วนที่จะต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และเงินค่าปรับทางปกครองที่ข้าราชการตำรวจสั่งปรับตามกฎหมาย และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว เมื่อมีการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย จึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติหลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับค่าปรับเป็นพินัยไว้เป็นอย่างอื่น ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๙๔/๒๕๖๗

เงินค่าปรับตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถฯ ที่อยู่ในอำนาจสั่งปรับของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.) เป็นเงินที่ได้มาจากการบังคับใช้กฎหมายโดยสำนักงาน คปภ. รับไว้แทนรัฐ และไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติกฎหมายใดกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้เงินค่าปรับดังกล่าว ต้องสมทบเข้ากองทุนทดแทนผู้ประสบภัยหรือให้ตกเป็นรายได้ของสำนักงาน คปภ. หรือกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการกับเงินค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถฯ ไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น สำนักงาน คปภ. จึงไม่สามารถเก็บเงินค่าปรับเป็นพินัยที่ได้สั่งปรับดังกล่าวไว้เป็นเงินรายได้เพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยได้ แต่จะต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๙๖/๒๕๖๗

ค่าปรับทางอาญาที่ได้จากการเปรียบเทียบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิด ดังนั้น เมื่อมีการดำเนินการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายและมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ จึงมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งค่าปรับเป็นพินัยตามที่มาตรา ๔๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ บัญญัติไว้ได้ โดยกระทรวงมหาดไทยสมควรดำเนินการปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๓๖๙/๒๕๖๘
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสามารถออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการแบ่งค่าปรับเป็นพินัยแทนการปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ได้ โดยไม่ต้องอ้างบทบัญญัติมาตรา ๔๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ โดยในระหว่างที่กระทรวงมหาดไทยยังมิได้ปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ หรือยังมิได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการแบ่งค่าปรับเป็นพินัยขึ้นมาใหม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมสามารถแบ่งค่าปรับเป็นพินัยตามที่มาตรา ๔๘ วรรคสาม บัญญัติไว้ได้

บทเฉพาะกาล

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๗ การกำหนดเวลาออกอนุบัญญัติ

มาตรา ๓๗ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้มีหน้าที่และอำนาจในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศตามมาตรา ๘ วรรคสอง มาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ วรรคสาม มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๕ วรรคสี่ มาตรา ๒๘ วรรคสอง และมาตรา ๓๕ ดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนวันพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศดังกล่าวต้องไม่ใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นบทเร่งรัดให้ผู้มีหน้าที่และอำนาจในการออกกฎหมายลำดับรอง ซึ่งในที่นี้ได้แก่ “ผู้รักษาการตามกฎหมาย” เพื่อดำเนินการวางระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยและระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา ๘ วรรคสอง) วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๙ วรรคสาม) ประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย (มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง) วางระเบียบกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกันหรือทำแทนกันในการดำเนินการปรับเป็นพินัย (มาตรา ๑๗ วรรคสาม) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานกรณีพบว่ามีการกระทำความผิดทางพินัย (มาตรา ๑๙) ออกระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการและการกำหนดผู้มีอำนาจชี้ขาดความเห็นแย้ง (มาตรา ๒๕ วรรคสี่) ออกข้อบังคับกำหนดวิธีพิจารณาคดีความผิด

ทางพินัย (มาตรา ๒๘ วรรคสอง) และออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๓๕) ให้แล้วเสร็จ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนวันพ้นกำหนด ๒๔๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ทั้งนี้อนุบัญญัติดังกล่าวต้องไม่ใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจออกอนุบัญญัติเหล่านี้ยังไม่มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๙๐/๒๕๖๗

มาตรา ๓๗ กำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมีหน้าที่และอำนาจในการออกระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ให้แล้วเสร็จ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนวันพ้นกำหนด ๒๔๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยกำหนดเวลาดังกล่าวเป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายดำเนินการเท่านั้น หากรัฐมนตรีฯ ยังไม่ได้มีการออกระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม ไว้เป็นการเฉพาะ การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระก็ยังมีหลักเกณฑ์กลางที่กำหนดรองรับไว้แล้วตามข้อ ๖ และข้อ ๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๓๘ คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

มาตรา ๓๘ ในวาระเริ่มแรกให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนตามที่เห็นสมควร เพื่อให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการเสนอแนะการออกกฎกระทรวง และระเบียบตามมาตรา ๘ วรรคสอง และมาตรา ๑๗ วรรคสาม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการดังกล่าว และให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

เมื่อครบห้าปีหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประเมินความจำเป็นในการให้มีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ โดยในกรณีมีความจำเป็นต้องมีคณะกรรมการต่อไปให้เสนอแนะหน่วยงานที่จะทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการต่อไปด้วย ในกรณีที่เห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีคณะกรรมการดังกล่าวต่อไป และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วย ให้คณะกรรมการดังกล่าวสิ้นสุดลงนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติหรือวันที่คณะรัฐมนตรีกำหนด แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เห็นควรมีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งต่อไป คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเป็นคราว ๆ หรือตลอดไปก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น การแต่งตั้งและวาระการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๘ มุ่งประสงค์ให้ในวาระเริ่มแรกจะกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการเสนอแนะการออกกฎกระทรวงและระเบียบ โดยในเบื้องต้นให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการดังกล่าว และเมื่อครบห้าปีหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้สำนักงานฯ ประเมินความจำเป็นในการให้มีคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ แต่หากคณะรัฐมนตรีเห็นควรให้มีคณะกรรมการชุดดังกล่าวต่อไป ก็จะกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเป็นคราว ๆ หรือให้มีคณะกรรมการชุดนี้ตลอดไปก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้มาตรการปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นการปฏิรูประบบการกำหนดโทษของประเทศไทยขึ้นใหม่ในระยะแรกเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและไม่เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ นายกรัฐมนตรีได้ลงนามใน **คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๑๘/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๕** โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการชุดนี้ และกำหนดให้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่และอำนาจในการพัฒนาวิธีปฏิบัติงานในการปรับเป็นพินัย เสนอแนะการออกกฎกระทรวงและระเบียบ กำหนดแนวทางในการออกระเบียบหรือประกาศ ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย และขอให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงหรือแสดงความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีการออก**ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖**[๓๓] เพื่อให้การให้คำแนะนำและคำปรึกษาของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยเป็นไปอย่างเรียบร้อย โดยกำหนดความหมายของ “คณะกรรมการ” ให้หมายความถึงคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดบทบาทของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายไว้หลายประการ เช่น รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายอาจขอคำปรึกษาคณะกรรมการเพื่อวางแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมาย (ข้อ ๓ และข้อ ๔) ตลอดจนกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะไม่พิจารณาให้คำปรึกษาในเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล (ข้อ ๘)

---

[๓๓]ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๑๒๑ ง ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖, หน้า ๑

มาตรา ๓๙ การเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัย (บัญชี ๑)

มาตรา ๓๙ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

กำหนดให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษสถานเดียวตามกฎหมายที่กำหนดในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติ จำนวน ๑๖๘ ฉบับ เป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางอาญาที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้มาตรการปรับเป็นพินัยเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในโอกาสแรก โดยในชั้นการยกร่างพระราชบัญญัติ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การกำหนดโทษปรับสถานเดียวไว้ในกฎหมายเป็นกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวไม่ร้ายแรงจึงได้กำหนดโทษไว้เป็นโทษปรับสถานเดียว ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนความผิดดังกล่าวเป็นความผิดทางพินัยจึงกำหนดให้ถือว่าโทษปรับทางอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

ในการนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในการปฏิบัติตามกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดข้อมูลเกี่ยวกับบทบัญญัติที่มีการเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยในกฎหมายในบัญชี ๑ ไว้ และเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา[๓๔]

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๙๖/๒๕๖๖ กำหนดแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของบทบัญญัติที่มีการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวของกฎหมายในบัญชี ๑ และถ้อยคำของบทบัญญัติที่มีโทษปรับทางปกครองในบัญชี ๓ เพื่อให้สอดคล้องกับการที่มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๓ ได้เปลี่ยนโทษดังกล่าวไปแล้ว รวมถึงกรณีที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกฎหมายในบัญชี ๒ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ดังนี้

"มาตรา .. ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา .. **มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกิน.....บาท**"

---

[๓๔]โปรดดูเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง "ความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๓๕" https://drive.google.com/file/d/1f1-SMqrpILbzPmAOT6EbI8wYHPl5CWFv/view

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๕๗๔/๒๕๖๖ และเรื่องเสร็จที่ ๑๕๑๕/๒๕๖๖ มาตรา ๓๙ มีวัตถุประสงค์ในการบัญญัติเพื่อเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ เป็นความผิดทางพินัย ซึ่งมาตรา ๓๙ บัญญัติแต่เพียงให้เปลี่ยนอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย มิได้มุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงการดำเนินการเกี่ยวกับเงินค่าปรับตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้น หรือกฎหมายอื่นบัญญัติไว้ และไม่ได้มีผลต่อหน้าที่และอำนาจของเจ้าหน้าที่ที่รับชำระเงินค่าปรับแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เช่น นายทะเบียนของกรมการขนส่งทางบกยังคงมีอำนาจรับชำระค่าปรับตามใบสั่งที่ค้างชำระแทนเจ้าพนักงานจราจร พร้อมกับรับชำระภาษีสำหรับรถ

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๓๙๖/๒๕๖๗ เมื่อพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายตามบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยแล้ว กรณีมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ ที่กำหนดให้ประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดตามกฎหมาย อาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ และประชาชนผู้นั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย แต่เมื่อความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวได้ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยแล้ว จึงไม่มีกรณีที่ประชาชนจะเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีก แต่ในส่วนของความผิดอาญาอื่นที่ไม่ได้ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ประชาชนผู้แจ้งความก็ยังคงถือเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดิม

มาตรา ๔๐ การเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัย (บัญชี ๒)

มาตรา ๔๐ บรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ก่อนตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชกฤษฎีกานั้นให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามิได้มีมติไม่เห็นชอบ ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อไป

การตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งจะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยตามกฎหมายที่ระบุไว้ในบัญชีบางมาตราหรือทุกมาตรา โดยจะกำหนดเงื่อนไขในการเปลี่ยนไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

กำหนดให้ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวในกฎหมายที่กำหนดในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จำนวน ๓๓ ฉบับ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้เมื่อมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ เพื่อให้มีการใช้มาตรการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายดังกล่าวเมื่อหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายมีความพร้อม โดยการตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอาจเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยบางมาตราหรือทุกมาตราก็ได้ และจะกำหนดเงื่อนไขในการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับอาญาสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

วิธีการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจะต้องเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามิได้มีมติไม่เห็นชอบ จึงจะสามารถนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อไป เพื่อให้มีการตรวจสอบความเหมาะสมในการตราพระราชกฤษฎีกา เนื่องจากการเปลี่ยนโทษดังกล่าวถือเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจึงควรต้องได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติด้วย

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๙๖/๒๕๖๖
กำหนดแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของบทบัญญัติ กรณีที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกฎหมายในบัญชี ๒ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ดังนี้

> “มาตรา .. ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา .. **มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกิน.....บาท**”

ความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๘/๒๕๖๖
เนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นพระราชบัญญัติที่ได้มีการกำหนดไว้ในบัญชี ๒ ที่จะมีการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เมื่อยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามบทบัญญัติดังกล่าว บรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายนั้นจึงยังคงมีสถานะเป็นโทษปรับทางอาญาและไม่อาจนำพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มาใช้บังคับได้

มาตรา ๔๑ ข้อยกเว้นการเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัย

> มาตรา ๔๑ ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ และบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ไม่รวมถึง
>
> (๑) ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่าสำหรับกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิด แต่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเดียวกันนั้น
>
> (๒) ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีกหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

กำหนดข้อยกเว้นสำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ และบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ โดยจะไม่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ความผิดนั้นมีโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา เป็นโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่า แต่โทษสำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเดียวกันนั้น เป็นโทษปรับสถานเดียว

(๒) ความผิดนั้นที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับ เมื่อกระทำความผิดอีกหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพิจารณาข้อยกเว้นดังกล่าว **คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย**ได้วางแนวทางไว้ใน**เรื่องเสร็จที่ ๘๙๖/๒๕๖๖** ว่า ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ และบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จะไม่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยและค่าปรับเป็นพินัย ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลกระทำความผิดอย่างเดียวกัน แต่กฎหมายบัญญัติให้บุคคลธรรมดาที่กระทำความผิดนั้นต้องรับโทษจำคุกหรือโทษอาญาที่สูงกว่า ส่วนนิติบุคคลที่กระทำความผิดเดียวกันนั้น ต้องรับโทษปรับสถานเดียว (มาตรา ๔๑ (๑)) เช่น มาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓

(๒) กรณีที่ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว แต่มีเงื่อนไขเป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีกหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้ (มาตรา ๔๑ (๒))

(๒.๑) กรณีที่กฎหมายกำหนดความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับ โทษที่สูงกว่าโทษปรับต้องเป็นโทษอาญาเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงกรณีที่กฎหมายกำหนดโทษปรับสถานเดียว และกำหนดมาตรการอื่นเพิ่มเติมจากโทษปรับ เช่น กำหนดให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์หรือมีคำสั่งให้เลิกประกอบกิจการ เนื่องจากเป็นมาตรการอื่นที่ไม่ใช่โทษอาญา กรณีดังกล่าวจึงสามารถเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้

(๒.๒) เงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำผิดอีก ต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลเดียวกันและกฎหมายกำหนดให้บุคคลเดียวกันนั้นต้องรับโทษอาญาที่สูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดเดียวกันซ้ำอีก

(๒.๓) เงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีองค์ประกอบความผิดเดียวกันกับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว และกฎหมายกำหนดให้ต้องรับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ทั้งนี้ กรณีที่กฎหมายกำหนดความผิดอาญาและกำหนดโทษจำคุกไว้และได้กำหนดเหตุลดโทษไว้สำหรับการกระทำที่มีองค์ประกอบความผิดเดียวกัน โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเมื่อมีเหตุดังกล่าวได้รับเพียงโทษปรับสถานเดียว เป็นกรณีที่กฎหมายมีวัตถุประสงค์ลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิด เนื่องจากเห็นว่าการกระทำความผิดโดยมีเหตุที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการ

กระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงและไม่ควรรับโทษถึงจำคุก กรณีนี้ไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๔๑ (๒) จึงสามารถเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๖๑๔/๒๕๖๖

กรณีที่เป็นโทษปรับสถานเดียวสำหรับนิติบุคคลโดยไม่มีโทษสำหรับบุคคลธรรมดา ถือเป็นโทษปรับสถานเดียวที่จะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ แต่ถ้าการกระทำอย่างเดียวกัน หากเป็นบุคคลธรรมดาต้องระวางโทษจำคุก แต่นิติบุคคลกระทำความผิดต้องระวางโทษปรับสถานเดียว กรณีเช่นนี้จะไม่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ซึ่งเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา ๔๑ (๑) เช่น มาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งว่า สหภาพแรงงานใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๐ หรือมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ส่วนวรรคสองบัญญัติว่า กรรมการสหภาพแรงงานผู้ใดรู้เห็นเป็นใจให้สหภาพแรงงานกระทำการตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เช่นนี้ องค์ประกอบความผิดของนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาในบทบัญญัติดังกล่าวไม่แตกต่างกัน และเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นให้ไม่ต้องเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๔๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ

มาตรา ๔๒ การเปลี่ยนความผิดอาญาในข้อบัญญัติท้องถิ่น

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดโทษจำคุกหรือโทษปรับอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ไม่เกินที่กฎหมายนั้นกำหนด เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะในการกำหนดโทษปรับอาญาเป็นการปรับเป็นพินัยไม่เกินอัตราที่กำหนดสำหรับการกำหนดโทษปรับอาญา

บรรดาข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ยังใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้กำหนดความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้เปลี่ยนความผิดอาญานั้นเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

กำหนดให้เปลี่ยนอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะในการกำหนดโทษปรับอาญาเป็นการปรับเป็นพินัยไม่เกินอัตราที่กำหนดสำหรับการกำหนดโทษปรับอาญา เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การกำหนดโทษอาญาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ให้กำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดที่ร้ายแรง เนื่องจากในกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นไว้ ซึ่งมีทั้งที่ให้อำนาจกำหนดโทษจำคุกหรือโทษปรับอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ไม่เกินที่กฎหมายนั้นกำหนดด้วย

สำหรับข้อบัญญัติท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกและใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่มีการเปลี่ยนอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าได้กำหนดความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้เปลี่ยนความผิดอาญานั้นเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวของกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๙๖/๒๕๖๖

โดยที่บทบัญญัติที่ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดโทษจำคุกหรือโทษปรับอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ไม่เกินที่กฎหมายกำหนดนั้น ในกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ มีลักษณะการเขียนที่แตกต่างกัน จึงเห็นควรกำหนดแนวทางการแก้ไขถ้อยคำในบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๙๗ วรรคสอง (เดิม)

“ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน และหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท”

แนวทางที่คณะกรรมการฯ กำหนด

“ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน **หรือจะกำหนดทั้งโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจะกำหนดให้มีความผิดทางพินัยและต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทก็ได้**”

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๕๑ วรรคสอง (เดิม)

“ในข้อบัญญัติจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน และหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

แนวทางที่คณะกรรมการฯ กำหนด

“ในข้อบัญญัติจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือจะกำหนดทั้งโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท **หรือจะกำหนดให้มีความผิดทางพินัยและต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทก็ได้** เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๗๐ วรรคสอง (เดิม)

“ในข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดโทษจำคุกหรือโทษปรับหรือทั้งจำและปรับผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่จะกำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือนและโทษปรับเกินหนึ่งหมื่นบาทไม่ได้”

แนวทางที่คณะกรรมการฯ กำหนด

“ในข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดโทษจำคุก **หรือกำหนดทั้งโทษจำคุกและปรับ**สำหรับผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่จะกำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือนและโทษปรับเกินหนึ่งหมื่นบาทไม่ได้ **หรือจะกำหนดให้ผู้ละเมิดข้อบัญญัติมีความผิดทางพินัยและต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทก็ได้**”

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๖๐ วรรคสอง (เดิม)

“ในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าหนึ่งพันบาท”

แนวทางที่คณะกรรมการกำหนด

“ในเทศบัญญัตินั้น **จะกำหนดให้ผู้ละเมิดเทศบัญญัติมีความผิดทางพินัยและต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งพันบาทไว้ด้วยก็ได้**”

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง (เดิม)

“องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้ จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

แนวทางที่คณะกรรมการฯ กำหนด

“องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้ จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ**และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนข้อบัญญัติมีความผิดทางพินัยและต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยด้วยก็ได้** แต่มิให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

มาตรา ๔๓ การเปลี่ยนโทษปรับทางปกครอง เป็นความผิดทางพินัย (บัญชี ๓)

มาตรา ๔๓ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายในบัญชี ๓ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งได้กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองไว้แล้ว ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองไว้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๔ เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

กำหนดให้เปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองของกฎหมายตามบัญชี ๓ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จำนวน ๓ ฉบับ (ได้แก่ พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช ๒๔๘๑ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒) เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าวได้กำหนดกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมชำระค่าปรับ ให้เสนอต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาพิจารณาเพื่อออกคำสั่งบังคับคดีต่อไป ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับมาตรการปรับเป็นพินัย จึงได้กำหนดให้เปลี่ยนโทษปรับทางปกครองของกฎหมายดังกล่าวเป็นความผิดเป็นพินัยในบัญชี ๓ ดังกล่าว และให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

ในการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยสำหรับกฎหมายตามบัญชี ๓ หากกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองไว้แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ แต่หากยังมิได้มีการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองไว้ ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๔ เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยในกรณีนี้ด้วย

เมื่อมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้เปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายในบัญชี ๓ เป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช ๒๔๘๑ มีโทษปรับทางปกครองซึ่งจะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามบัญชี ๓ โดยมาตรา ๖๑ กำหนดว่าหลักเกณฑ์และวิธีการเปรียบเทียบปรับ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนดซึ่งกรมเจ้าท่าได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการเปรียบเทียบปรับแล้วเมื่อปี ๒๕๖๑ ดังนั้น หากระเบียบของกรมเจ้าท่ากำหนดหลักเกณฑ์สอดคล้องกับมาตรา ๙ หรือระเบียบที่ออกตามมาตรา ๘ แล้ว ก็สามารถเสนอรัฐมนตรีเพื่อกำหนดเป็นระเบียบตามมาตรา ๙ ต่อไปได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๘๙๖/๒๕๖๖
กำหนดแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของบทบัญญัติที่มีโทษปรับทางปกครองในบัญชี ๓ เพื่อให้สอดคล้องกับการที่มาตรา ๔๓ ได้เปลี่ยนโทษดังกล่าวไปแล้ว ดังนี้

"มาตรา .. ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา .. **มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกิน.....บาท**"

มาตรา ๔๔ อายุความความผิดที่เปลี่ยนเป็นพินัย

มาตรา ๔๔ บรรดาความผิดทางพินัยที่เปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ หรือความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๔๓ ที่ได้กระทำก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ให้มีอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยดังกล่าว ในกรณีที่กฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครองใดไม่ได้กำหนดอายุความไว้ในกฎหมายนั้น ให้มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

โดยที่มาตรา ๑๑ ได้กำหนดให้คดีความผิดทางพินัยมีอายุความสองปีนับแต่วันกระทำความผิด แต่ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวมีอายุความแค่หนึ่งปี ในมาตรา ๔๔ จึงได้กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับอายุความสำหรับความผิดทางพินัยที่เปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ หรือความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๔๓ ที่ได้กระทำก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ให้มีอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยดังกล่าว กล่าวคือ สำหรับความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวที่ได้กระทำก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย จะมีอายุความหนึ่งปี ส่วนความผิดทางปกครองในกรณีที่กฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครองใดไม่ได้กำหนดอายุความไว้ในกฎหมายนั้น ให้มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งกฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครองตามบัญชี ๓ ทั้งสามฉบับไม่ได้กำหนดอายุความไว้ จึงมีอายุความสองปีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑

มาตรา ๔๕ การดำเนินคดีอาญาที่ค้างอยู่ ขณะที่มีการเปลี่ยนความผิดเป็นพินัย

มาตรา ๔๕ บรรดาความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒

(๑) ถ้าอยู่ในระหว่างการดำเนินการของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ให้ถือว่าผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการปรับเป็นพินัยไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ถ้าอยู่ในระหว่างการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยเพื่อดำเนินการต่อไป

(๓) ถ้าอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ศาลพิจารณาปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

๑. หลักเกณฑ์การดำเนินการ เมื่อการดำเนินคดีอาญาถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย และอยู่ระหว่างการดำเนินคดีในวันที่ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย มี ๓ ขั้นตอน คือ

(๑) ถ้าอยู่ในระหว่างการดำเนินการของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ให้ถือว่าผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการปรับเป็นพินัยไปตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การดำเนินคดีมีความต่อเนื่องและรวดเร็ว เนื่องจากการเปรียบเทียบปรับถือเป็นส่วนหนึ่งของการออกคำสั่งปรับโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายนั้น

(๒) ถ้าอยู่ในระหว่างการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยเพื่อดำเนินการต่อไป เนื่องจากพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการไม่มีอำนาจปรับเป็นพินัย ประกอบกับการกำหนดให้ส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยอาจจะทำให้คดียุติลงโดยเร็วเนื่องจากในการปรับเป็นพินัยมีช่องทางให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสผ่อนชำระค่าปรับ หรือขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับได้ และผู้กระทำความผิดจะไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญาอีกต่อไป

(๓) ถ้าอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ศาลพิจารณาปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกระบวนการพิจารณาคดีของศาลในคดีความผิดทางพินัยเป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๒. กรณีของคณะกรรมการเปรียบเทียบหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับตามกฎหมาย เป็นการเปรียบเทียบความผิดที่มีโทษอาญา ซึ่งเป็นคนละกรณีกับการสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เมื่อมีการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยแล้ว คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับไม่สามารถดำเนินการปรับทางพินัยได้ต่อไป กรณีนี้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจึงต้องประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ และข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่กำหนดว่าในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และเมื่อกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้มีอำนาจออกคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การดำเนินการดังกล่าวเป็นอำนาจเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดจึงไม่อาจมอบอำนาจต่อไปได้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๔/๒๕๖๖
เจ้าพนักงานจราจรได้ออกใบสั่งให้แก่ผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง แต่ยังไม่ได้มีการชำระ ก่อนวันที่บรรดาความผิดอาญาตามกฎหมายดังกล่าวได้ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย เมื่อกรณียังอยู่ในระหว่างการดำเนินการของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบสามารถออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไปได้ตามมาตรา ๔๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ สำหรับในกรณีของพนักงานสอบสวน หากรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายยังมิได้ประกาศกำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และคดีอยู่ในระหว่างการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะต้องส่งสำนวนกลับไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยต่อไปตามมาตรา ๔๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ แต่หากมีการประกาศกำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว พนักงานสอบสวนย่อมสามารถออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไปได้ตามที่มาตรา ๔๕ (๑) บัญญัติไว้

ความเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๑๑๓๙/๒๕๖๗
การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ในระหว่างที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับแล้ว แต่ยังไม่มีประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายดังกล่าว หากมีการดำเนินการใด ๆ ของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับไปบ้างแล้ว โดยเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลพบเห็นการกระทำความผิดได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ รังวัด และทำแผนที่แนวเขตที่ผู้ขุดดินทำการขุดดินโดยมิชอบแล้ว ย่อมถือว่าเป็นกรณีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ซึ่งมาตรา ๔๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ให้ถือว่าผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ แล้ว ต่อมาเมื่อมีประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยออกมาภายหลัง หากยังไม่มีการออกคำสั่งปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐตามประกาศดังกล่าวย่อมสามารถดำเนินการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไปได้

มาตรา ๔๖ ผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอาญา

> มาตรา ๔๖ ผู้ใดต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้าผู้นั้นยังถูกกักขังแทนค่าปรับอยู่ก็ให้การกักขังนั้นสิ้นสุดลง และค่าปรับที่ยังไม่ได้ชำระให้เป็นอันพับไป

เนื่องจากการเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัยถือได้ว่ากฎหมายที่กำหนดความผิดอาญาและกำหนดโทษไว้ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว การกระทำนั้นจึงไม่เป็นความผิดอาญาอีกต่อไป

ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒[๓๕] แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยผู้ที่ต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดอาญาและความผิดอาญาดังกล่าวเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยจะมีผลดังนี้

(๑) ผู้นั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น

(๒) ถ้าผู้นั้นยังถูกกักขังแทนค่าปรับอยู่ก็ให้การกักขังนั้นสิ้นสุดลง

(๓) หากผู้ต้องคำพิพากษายังไม่ได้ชำระค่าปรับก็ให้ค่าปรับที่ยังไม่ได้ชำระเป็นอันพับไป

มาตรา ๔๗ การลบประวัติอาชญากรรม

> มาตรา ๔๗ บรรดาความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ หากมีการบันทึกประวัติอาชญากรรมของบุคคลผู้กระทำความผิดหรือมีการบันทึกไว้ในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม ให้ประวัตินั้นเป็นอันสิ้นผล และจะนำไปใช้ยันบุคคลนั้นในทางที่เป็นโทษมิได้
>
> เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๓๔ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่และอำนาจจัดทำหรือจัดเก็บประวัติอาชญากรรมตามวรรคหนึ่งลบข้อมูลความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยของบุคคลที่ถูกบันทึกในประวัติอาชญากรรมสำหรับความผิดนั้น ให้แล้วเสร็จภายในสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่ความผิดอาญานั้นเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ปรับเปลี่ยนโทษอาญาบางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงินเป็นมาตรการปรับเป็นพินัย เมื่อความผิดทางพินัยมิใช่ความผิดอาญา การกระทำความผิดทางพินัยจึงไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรมที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องเสียประวัติและกระทบต่อหน้าที่การงานของผู้นั้น ดังนั้น เมื่อมีความผิดอาญาที่ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยจะมีผลดังนี้

(๑) หากมีการบันทึกประวัติอาชญากรรมของบุคคลผู้กระทำความผิดหรือมีการบันทึกไว้ในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม ให้ประวัตินั้นเป็นอันสิ้นผล และจะนำไปใช้ยันบุคคลนั้นในทางที่เป็นโทษมิได้

(๒) เนื่องจากมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ฯ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใดรวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรมหรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม ในมาตรา ๔๗ นี้ จึงได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่และอำนาจจัดทำหรือจัดเก็บประวัติอาชญากรรมลบข้อมูลความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิด

---

[๓๕]มาตรา ๒ บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้วก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

ทางพินัยของบุคคลที่ถูกบันทึกในประวัติอาชญากรรมสำหรับความผิดนั้น ให้แล้วเสร็จภายในสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่ความผิดอาญานั้นเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

อย่างไรก็ตาม แม้ไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรมไว้ แต่การกระทำความผิดทางพินัยอาจมีการกระทำความผิดซ้ำได้ ซึ่งหากมีการกระทำความผิดทางพินัยซ้ำ ในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลก็ย่อมสามารถกำหนดโทษให้หนักขึ้นได้[๓๖] ทั้งนี้ เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ

มาตรา ๔๘ โทษปรับทางปกครอง

> มาตรา ๔๘ บรรดาความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้มีคำสั่งให้ปรับทางปกครองแล้วก่อนพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง การพิจารณาและการโต้แย้งคำสั่ง รวมทั้งการบังคับชำระค่าปรับให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิดต่อไปจนแล้วเสร็จ
>
> ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑ ผู้ใดกระทำความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองก่อนวันพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมิได้มีคำสั่งให้ปรับทางปกครองก่อนวันพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว การดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย และได้กระทำขึ้นก่อนวันที่ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้มีคำสั่งให้ปรับทางปกครองแล้วก่อนวันที่ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย การพิจารณาและการโต้แย้งคำสั่ง รวมทั้งการบังคับชำระค่าปรับให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิดต่อไปจนแล้วเสร็จ กล่าวคือ ในกรณีที่กฎหมายที่กำหนดโทษปรับทางปกครองได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณา การโต้แย้งหรือการฟ้องคดีต่อศาลไว้อย่างไร ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายนั้นกำหนดไว้จนเสร็จ

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมิได้มีคำสั่งให้ปรับทางปกครองก่อนวันที่ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ให้ดำเนินการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

---

[๓๖]สุรสิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ : ศึกษากรณีวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย, สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๖๗, หน้า ๑๑๔.

ภาคผนวก

บัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

---

๑. พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔
๒. พระราชบัญญัติกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๖๒
๓. พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙
๔. พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. ๒๕๓๐
๕. พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗
๖. พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘
๗. พระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. ๒๕๔๘
๘. พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
๙. พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
๑๐. พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕
๑๑. พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๒. พระราชบัญญัติการณาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕
๑๓. พระราชบัญญัติการท่าเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔
๑๔. พระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๕. พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๖. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓
๑๗. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘
๑๘. พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒
๑๙. พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑
๒๐. พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑
๒๑. พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘
๒๒. พระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓
๒๓. พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐
๒๔. พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔
๒๕. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
๒๖. พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๗. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๘. พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘
๒๙. พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙

๓๐. พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนตร์บนทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๔๙๗

๓๑. พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒

๓๒. พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕

๓๓. พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑

๓๔. พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

๓๕. พระราชบัญญัติคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น พ.ศ. ๒๕๕๘

๓๖. พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช ๒๔๗๔

๓๗. พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙

๓๘. พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓

๓๙. พระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช ๒๔๘๗

๔๐. พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔๑. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๔๒. พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒

๔๓. พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔๔. พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. ๒๕๔๒

๔๕. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

๔๖. พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒

๔๗. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

๔๘. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔

๔๙. พระราชบัญญัติความรับผิดทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐

๕๐. พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๕๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ. ๒๕๔๓

๕๒. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒

๕๓. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

๕๔. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓

๕๕. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

๕๖. พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒

๕๗. พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖

๕๘. พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗

๕๙. พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

๖๐. พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๖๑. พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘

๖๒. พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔
๖๓. พระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. ๒๕๕๘
๖๔. พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑
๖๕. พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔
๖๖. พระราชบัญญัติจดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖
๖๗. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
๖๘. พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖
๖๙. พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘
๗๐. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘
๗๑. พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘
๗๒. พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙
๗๓. พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕
๗๔. พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๔๒
๗๕. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖
๗๖. พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕
๗๗. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๗๘. พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘
๗๙. พระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐
๘๐. พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕
๘๑. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖
๘๒. พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๙
๘๓. พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕
๘๔. พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕
๘๕. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓
๘๖. พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗
๘๗. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙
๘๘. พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔
๘๙. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
๙๐. พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘
๙๑. พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘
๙๒. พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. ๒๔๙๖
๙๓. พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๙๔. พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒
๙๕. พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐
๙๖. พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑
๙๗. พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

๙๘. พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. ๒๕๐๓

๙๙. พระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒

๑๐๐. พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒

๑๐๑. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

๑๐๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

๑๐๓. พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. ๒๕๒๖

๑๐๔. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

๑๐๕. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗

๑๐๖. พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช ๒๔๘๑

๑๐๗. พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

๑๐๘. พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

๑๐๙. พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

๑๑๐. พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑๑๑. พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

๑๑๒. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑๑๓. พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐

๑๑๔. พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕

๑๑๕. พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐

๑๑๖. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ (

๑๑๗. พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๑๑๘. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

๑๑๙. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

๑๒๐. พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒

๑๒๑. พระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. ๒๕๔๗

๑๒๒. พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘

๑๒๓. พระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖

๑๒๔. พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๑๒๕. พระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑๒๖. พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗

๑๒๗. พระราชบัญญัติวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๗

๑๒๘. พระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗

๑๒๙. พระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖

๑๓๐. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๓๑. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕

๑๓๒. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒

๑๓๓. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชยนาวี พ.ศ. ๒๕๒๑
๑๓๔. พระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจย์ พ.ศ. ๒๕๒๔
๑๓๕. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๓๖. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐
๑๓๗. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๓๘. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓
๑๓๙. พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙
๑๔๐. พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙
๑๔๑. พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑
๑๔๒. พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๓
๑๔๓. พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑
๑๔๔. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖
๑๔๕. พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓
๑๔๖. พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๔๗. พระราชบัญญัติสภาการเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๒๖
๑๔๘. พระราชบัญญัติสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒
๑๔๙. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
๑๕๐. พระราชบัญญัติสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๗
๑๕๑. พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔
๑๕๒. พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๐
๑๕๓. พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙
๑๕๔. พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๕๕. พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒
๑๕๖. พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๕๗. พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗
๑๕๘. พระราชบัญญัติสำหรับรักษาช้างป่า พระพุทธศักราช ๒๔๖๔
๑๕๙. พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘
๑๖๐. พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๖๑. พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙
๑๖๒. พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๖๓. พระราชบัญญัติให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับกองทุนการเงินและธนาคารระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๙๔
๑๖๔. พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
๑๖๕. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐
๑๖๖. พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๒๗

๑๖๗. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

๑๖๘. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

บัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

---

๑. พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓
๒. พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
๓. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗
๔. พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๙๓
๕. พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐
๖. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕
๗. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒
๘. พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๐. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๑. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐
๑๒. พระราชบัญญัติช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๓. พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕
๑๔. พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑
๑๕. พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐
๑๖. พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑
๑๗. พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗
๑๘. พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒
๑๙. พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘
๒๐. พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔
๒๑. พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐
๒๒. พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐
๒๓. ประมวลกฎหมายยาเสพติด
๒๔. พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐
๒๕. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๖. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๗. พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตต์การประมงไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒
๒๘. พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐
๒๙. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
๓๐. พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๔๖
๓๑. พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕
๓๒. พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒
๓๓. พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

บัญชี ๓ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

---

๑. พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช ๒๔๘๑
๓. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒

กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“การกล่าวหา” หมายความว่า การที่บุคคลใดได้แจ้งต่อข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ ว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยขึ้น โดยรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม และจะแจ้งเป็นหนังสือ หรือด้วยวาจา หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม

“การแสวงหาข้อเท็จจริง” หมายความรวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานด้วย

“ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายที่กำหนดความผิดทางพินัยบัญญัติให้มีอำนาจในการดำเนินการตามกฎหมายนั้น ทั้งนี้ บรรดาที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือปลัดทบวง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

(๒) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม แล้วแต่กรณี

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด

(๔) ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดรัฐวิสาหกิจ

(๕) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๖) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

(๗) นายกสภาวิชาชีพ ในกรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของสภาวิชาชีพมีอำนาจปรับเป็นพินัย

(๘) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการหรือคณะบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

ข้อ ๓ การดำเนินการใด ๆ ในคดีความผิดทางพินัยที่มีบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีเป็นผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา หรือพยาน เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

หมวด ๑
การแสวงหาข้อเท็จจริง

ข้อ ๔ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเอง มีการกล่าวหา หรือความปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมิชักช้า

ในกรณีที่ความตามวรรคหนึ่งปรากฏต่อข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

ข้อ ๕ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใดทั่วราชอาณาจักร และการแสวงหาข้อเท็จจริงให้กระทำได้ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้ เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะได้กำหนดเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นอย่างอื่น

(๒) ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางพินัย เพื่อให้รู้ว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยหรือไม่และใครเป็นผู้กระทำความผิด และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเสนอพยานหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตน ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ในสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริง

ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดให้ตามที่จำเป็นก็ได้

หมวด ๒

การให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

ข้อ ๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีบุคคลกำลังกระทำความผิดทางพินัย หรือมีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะไม่มีความสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดทางพินัย และเจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัย และแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิจะให้การทันทีหรือจะให้ถ้อยคำภายหลังภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งก็ได้ หากผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพและมิได้มีข้อโต้แย้ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกการรับสารภาพและการไม่โต้แย้งนั้นไว้ และให้ผู้กระทำความผิดลงนามไว้เป็นหลักฐาน แล้วออกคำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ เว้นแต่กรณีการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ ให้เสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

เมื่อมีผู้กระทำความผิดทางพินัย และมิใช่เป็นกรณีที่จะดำเนินการได้ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล การแจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้แจ้งต่อผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลนั้น

ข้อ ๙ การชี้แจง การแก้ข้อกล่าวหา หรือการยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกกล่าวหาจะทำเป็นหนังสือ หรือทำด้วยวาจา หรือทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ในกรณีที่ทำด้วยวาจาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกไว้และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงนามไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๐ ผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิทำหนังสือแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วให้เป็นผู้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแทนตนหรือร่วมกับตนได้

ข้อ ๑๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้วิกลจริตในระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการแสวงหาข้อเท็จจริงไว้จนกว่าผู้นั้นจะหายวิกลจริต ในกรณีที่คดีขาดอายุความก่อนที่ผู้นั้นจะหายวิกลจริต ให้ยุติเรื่องและจำหน่ายคดีจากสารบบ

ข้อ ๑๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้พิจารณาจากคำชี้แจงหรือคำแก้ข้อกล่าวหา (ถ้ามี) ประกอบกับข้อเท็จจริงที่แสวงหาได้แล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย ให้ดำเนินการสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ ต่อไป ในกรณีที่ไม่ได้ความว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัย หรือมีเหตุตามกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องรับโทษ หรือคดีขาดอายุความแล้ว ให้สั่งยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาและผู้กล่าวหาทราบ

ข้อ ๑๓ ภายใต้บังคับแห่งอายุความตามมาตรา ๑๑ การพิจารณาและออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามข้อ ๑๒ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หากมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้การพิจารณาและออกคำสั่งไม่แล้วเสร็จให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่จะขยายระยะเวลาเกินสองครั้งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๓๘

ในกรณีที่จะฟ้องคดีต่อผู้ถูกกล่าวหา เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องส่งสำนวนให้พนักงานอัยการอย่างช้าไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันก่อนวันที่คดีจะขาดอายุความ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ การชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้ชำระตามจำนวนที่ระบุไว้ในคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย ณ สถานที่หรือโดยวิธีการที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้ในคำสั่งดังกล่าวผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

(๑) ธนาคาร

(๒) หน่วยบริการรับชำระเงินที่เป็นของรัฐหรือเอกชนตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด

(๓) เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM)

(๔) บัตรอิเล็กทรอนิกส์

(๕) โมไบล์แบงกิง (Mobile Banking)

(๖) อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking)

(๗) สถานที่หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ข้อ ๓ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อ ๒ โดยพิจารณาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ได้โดยสะดวกอย่างน้อยหนึ่งช่องทาง และหน่วยงานของรัฐจะเรียกค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากค่าปรับเป็นพินัยไม่ได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรวางระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายที่กำหนดความผิดทางพินัยบัญญัติให้มีอำนาจในการดำเนินการตามกฎหมายนั้น ทั้งนี้ บรรดาที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือปลัดทบวง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

(๒) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม แล้วแต่กรณี

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด

(๔) ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดรัฐวิสาหกิจ

(๕) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๖) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

(๗) นายกสภาวิชาชีพ ในกรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของสภาวิชาชีพมีอำนาจปรับเป็นพินัย

(๘) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการหรือคณะบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๓๘

ข้อ ๔ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใด

ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใดมีสิทธิยื่นคำร้อง คำรับสารภาพ คำชี้แจง คำแก้ข้อกล่าวหา การปฏิเสธข้อกล่าวหา การแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารอื่นใดต่อหน่วยงานของรัฐโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ในการติดต่อสื่อสารที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการติดต่อผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใด ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นนั้นยินยอมหรือร้องขอ

ข้อ ๕ ในการดำเนินการปรับเป็นพินัย หากผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดไม่อาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งได้เพราะมีพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น ถ้าผู้นั้นมีคำขอหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นสมควร เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขยายระยะเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอ ต้องยื่นคำขอภายในสิบห้าวันนับแต่พฤติการณ์เช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง

ข้อ ๖ ในการวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคสาม อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีผล ดังต่อไปนี้

(๑) ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น

(๒) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัย จำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้

(๓) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี โดยมิให้นำความใน (๒) มาใช้บังคับ

ข้อ ๗ ในการพิจารณาให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรคสอง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เว้นแต่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย

การกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระ ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ทั้งนี้ การผ่อนชำระต้องเสร็จสิ้นก่อนขาดอายุความตามมาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

ข้อ ๘ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้ออกระเบียบตามข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามแนวทางตามข้อ ๖

ข้อ ๙ ในการรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบตามมาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจัดทำรายงานเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปีตามที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนด โดยให้คำนึงถึงปริมาณคดีความผิดทางพินัย

การจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยเพื่อเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรา ๑๓ อย่างน้อยต้องระบุข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย

(๒) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย

(๓) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตามมาตรา ๒๓

(๔) จำนวนคดีที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล

(๕) จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัยและจำนวนคดีที่ศาลสั่งยกฟ้องหรือไม่รับไว้พิจารณา

(๖) จำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่ได้รับการชำระ

(๗) จำนวนคดีที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๐ โดยแยกคำสั่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(๘) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้แยกตามประเภทฐานความผิด

การจัดทำข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถประมวลผลได้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยในกรณีที่กฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงสุด

ไว้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการปรับเป็นพินัยก็ได้

การพิจารณาปรับเป็นพินัยที่ต้องทำเป็นองค์คณะ ให้องค์คณะประกอบด้วยหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคนและองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน

เมื่อรัฐมนตรีกำหนดให้การพิจารณาปรับเป็นพินัยในเรื่องใดอยู่ในอำนาจของผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพียงคนเดียว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พบเห็นการกระทำความผิดหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

เมื่อการพิจารณาปรับเป็นพินัยเรื่องใดต้องทำเป็นองค์คณะ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดผู้เป็นหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง ตามที่เห็นสมควร

ในระหว่างการพิจารณาปรับเป็นพินัย หากมีเหตุที่ทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทน

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะ ในการพิจารณาเพื่อมีคำสั่ง หัวหน้าองค์คณะและองค์คณะทุกคนมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย จะงดออกเสียงมิได้

ให้หัวหน้าองค์คณะตามข้อ ๑๐ วรรคสี่ ถามองค์คณะที่เข้าร่วมพิจารณาทีละคนให้ออกความเห็นและลงมติทุกประเด็นที่จะพิจารณา โดยให้หัวหน้าออกความเห็นและลงมติเป็นคนสุดท้าย การวินิจฉัยให้ถือตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่โดยพลันอีกครั้งหนึ่ง ถ้าคะแนนเสียงยังเท่ากันอีก ให้ถือว่าองค์คณะมีมติในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่าหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหาน้อยกว่า แล้วแต่กรณี

องค์คณะที่ร่วมพิจารณาผู้ใดไม่เห็นพ้องด้วยกับเสียงข้างมากมีสิทธิทำความเห็นแย้งแนบไว้ในสำนวน

ข้อ ๑๒ คำสั่งปรับเป็นพินัยหรือยุติการปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือระบุวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๓ หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายระเบียบนี้

คำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ (๑) ถึง (๕) และจะมีรายละเอียดตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายระเบียบนี้ด้วยก็ได้

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๙ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับเป็นพินัยไว้เป็นหลักฐาน แต่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำ

ความผิดทางพินัยในเรื่องอื่นที่มิใช่การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

การเก็บรักษาข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้จัดเก็บโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ศาลกำหนดวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำสำนวนตามมาตรา ๒๓ ให้จัดทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับวิธีพิจารณาคดีที่ศาลกำหนดดังกล่าว

ข้อ ๑๖ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจกำหนดระเบียบปฏิบัติเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและระเบียบนี้ โดยให้คำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร

ข้อ ๑๗ ในวาระเริ่มแรกไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ หากมีกรณีที่ไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้หรือการปฏิบัติตามระเบียบนี้ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจขออนุมัติคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการแตกต่างจากระเบียบนี้ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้ และให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุมัติให้ดำเนินการแตกต่างจากระเบียบนี้ได้ตามที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นสำคัญ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

แนวทางการทำหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา

หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัย
เลขที่ .../....
... (ชื่อหน่วยงานของรัฐ) ...

<u>สถานที่ออกหนังสือ</u>
<u>วันที่ออกหนังสือ</u>
<u>ชื่อผู้ถูกกล่าวหา</u> <u>ที่อยู่</u>
<u>ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย</u> ๑. การกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด ๒. พยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี)
<u>ข้อกฎหมาย</u> *(ข้อกล่าวหา โดยระบุมาตราที่บัญญัติความผิดทางพินัย พร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ)*
<u>ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา</u> *(ให้ระบุสถานที่ในการจัดส่งหรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์)*
<u>สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา</u> ท่านมีสิทธิที่จะชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ก็ได้ หากท่านไม่ชี้แจงภายในระยะเวลา ... วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่ของรัฐ

หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัย
เลขที่ .../....
... (ชื่อหน่วยงานของรัฐ) ...

<u>สถานที่ออกหนังสือ</u>
<u>วันที่ออกหนังสือ</u>
<u>ชื่อผู้ถูกกล่าวหา</u> <u>ที่อยู่</u>
<u>ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย</u> ๑. การกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด ๒. พยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี)
<u>ข้อกฎหมาย</u> *(ข้อกล่าวหา โดยระบุมาตราที่บัญญัติความผิดทางพินัย พร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ)*
<u>ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา</u> *(ให้ระบุสถานที่ในการจัดส่งหรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์)*
<u>สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา</u> ท่านมีสิทธิที่จะชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ก็ได้ หากท่านไม่ชี้แจงภายในระยะเวลา ... วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

ลงชื่อ ..... หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ/ ผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมาย

คำสั่ง ....(ชื่อหน่วยงานของรัฐ)....
เลขที่ ... /....
เรื่อง คำสั่งปรับเป็นพินัย

<u>สถานที่ออกคำสั่ง</u>
<u>วันที่ออกคำสั่ง</u>
<u>ชื่อผู้ถูกกล่าวหา</u> <u>ที่อยู่</u>
<u>๑. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย (มาตรา ๒๑ (๑))</u> ๑.๑ การกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด ๑.๒ คำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา (ถ้ามี) ๑.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณารายละเอียดของการกระทำความผิดและคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาของท่านแล้ว (ถ้ามี) เห็นว่า ท่านกระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา... มาตรา... และมาตรา... แห่งพระราชบัญญัติ...
<u>๒. อัตราค่าปรับเป็นพินัยตามกฎหมายและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๒๑ (๒))</u> ๒.๑ อัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายกำหนด การกระทำความผิดของท่าน กฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัย ดังนี้ มาตรา ... อัตราค่าปรับ ... บาท มาตรา ... อัตราค่าปรับ ... บาท มาตรา ... อัตราค่าปรับ ... บาท ฯลฯ ฯลฯ ๒.๒ จำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดให้ต้องชำระ เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาแล้ว กำหนดให้ท่านต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ดังนี้ มาตรา ... จำนวนค่าปรับ ... บาท มาตรา ... จำนวนค่าปรับ ... บาท มาตรา ... จำนวนค่าปรับ ... บาท ฯลฯ ฯลฯ รวมจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่ท่านต้องชำระทั้งสิ้น ... บาท

๓. ระยะเวลาที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันแต่ไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (มาตรา ๒๑ (๓))

ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยภายใน .... วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนี้

๔. กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการต่อไป ถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา ๒๑ (๔))

ในกรณีที่ท่านปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐจะสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินการให้มีการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป

ในการปฏิเสธข้อกล่าวหาสามารถส่งผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๕. สิทธิในการขอผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรคสอง (มาตรา ๒๑ (๕))

ในกรณีที่ท่านไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ มีสิทธิร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเพื่อผ่อนชำระค่าปรับ โดยให้แจ้งเหตุผลในการขอผ่อนชำระและระบุจำนวนเงินที่ประสงค์จะผ่อนชำระมาในคำร้องขอผ่อนชำระด้วยผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๖. สิทธิในการยื่นคำร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๑๐ กรณีไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๒๑ (๕))

(๑) ในกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาและกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต อาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลกำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้ โดยให้แจ้งเหตุผลประกอบการยื่นคำร้องมาด้วย

(๒) ในกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาและไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย อาจยื่นคำร้องต่อศาลโดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

(๓) การยื่นคำร้องตาม (๑) หรือ (๒) สามารถยื่นผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๗. ช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัย / ปฏิเสธข้อกล่าวหา / ยื่นคำร้อง (มาตรา ๒๑ (๖))

๗.๑ ท่านสามารถชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

☐ ธนาคาร .... เลขบัญชี ....

☐ หน่วยบริการรับชำระเงินของ ...

☐ เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM) ตามบาร์โคดหรือคิวอาร์โคดที่แนบมาด้วยนี้

☐ บัตรอิเล็กทรอนิกส์

☐ โมไบล์แบงกิง (Mobile Banking) ตามบาร์โคดหรือคิวอาร์โคดที่แนบมาด้วยนี้

☐ อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking) ธนาคาร .... เลขบัญชี ....

☐ สถานที่หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

☐ ชำระ ณ จุดรับชำระค่าปรับเป็นพินัยของ...

๗.๒ ท่านสามารถปฏิเสธข้อกล่าวหา /ยื่นคำร้องขอผ่อนชำระ /ยื่นคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย ตามช่องทางต่อไปนี้

(๑) ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

.....

(๒) ที่อยู่ของหน่วยงานของรัฐในการปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือยื่นคำร้อง หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร

.....

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ออกคำสั่ง

(ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นองค์คณะ ให้ลงลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน)

ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๑๘/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ลงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อให้การให้คำแนะนำและคำปรึกษาของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยเป็นไปอย่างเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามข้อ ๒ (๕) ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๓๘

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือปลัดทบวง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

(๒) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม แล้วแต่กรณี

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด

(๔) ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดรัฐวิสาหกิจ

(๕) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๖) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

(๗) นายกสภาวิชาชีพ ในกรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของสภาวิชาชีพมีอำนาจปรับเป็นพินัย

ข้อ ๓ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายให้เป็นแนวทางเดียวกัน รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายอาจขอคำปรึกษาคณะกรรมการเพื่อวางแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายได้

ข้อ ๔ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายหรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอาจขอคำปรึกษาคณะกรรมการเพื่อวางแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายขอคำปรึกษาคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งและคำปรึกษานั้นมีผลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ให้รัฐมนตรีแจ้งคำปรึกษาของคณะกรรมการให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบเพื่อแจ้งเวียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโดยไม่ต้องขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการอีก

ข้อ ๕ การขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเสนอเรื่องที่จะขอปรึกษานั้นต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด

เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นสมควร ให้ส่งเรื่องให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๖ ในกรณีที่เคยมีการให้คำปรึกษาในประเด็นเดียวกันหรือในประเด็นที่อยู่ในลักษณะเดียวกันมาก่อนแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะส่งคำปรึกษาที่เคยมีมาแล้วนั้นไปให้หน่วยงานของรัฐที่ขอคำปรึกษา โดยไม่ต้องเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาใหม่ก็ได้

ข้อ ๗ ในการพิจารณาให้คำปรึกษา คณะกรรมการหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจเชิญบุคคลดังต่อไปนี้ ไปชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา

(๑) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ขอคำปรึกษา

(๒) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาตามที่คณะกรรมการหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควร

ในกรณีที่การพิจารณาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของเอกชนและคณะกรรมการเห็นว่าการฟังความคิดเห็นของเอกชนจะเป็นประโยชน์ คณะกรรมการจะขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเชิญผู้แทนของสถาบันฝ่ายเอกชนหรือบุคคลอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควร เข้าร่วมชี้แจงให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

ข้อ ๘ คณะกรรมการจะไม่พิจารณาให้คำปรึกษาในเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

ข้อ ๙ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาและมีการให้คำปรึกษาแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐที่ขอคำปรึกษาทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ขอคำปรึกษาเป็นหัวหน้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาส่งคำปรึกษาตามวรรคหนึ่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบเพื่อแจ้งเวียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโดยไม่ต้องขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการอีก

ข้อ ๑๐ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ)
ประธานกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

ฐานข้อมูลกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

ท่านสามารถสืบค้นข้อมูลกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ได้ที่ลิงก์ http://bit.ly/3HEIalb หรือ QR Code ด้านล่างนี้